

AKI-LIITOT RY

CRUX

JOULUKUU 2022

4

TEEMA
PAPISTON PÄIVÄT

Papiston päivät – vihdoinkin!

s. 20-25

- Osa-aikatyön haasteita s. 6
- Hiljaisuuden jooga s. 53

VERKOSSA
Työelämäopas

A photograph of a glowing orange tent pitched in a snowy forest at night. The tent is illuminated from within, casting a warm glow. The surrounding environment is dark and snowy, with tall evergreen trees visible in the background. The ground is covered in snow and some low-lying vegetation is visible in the foreground.

.....

Epätavalliset
matkaehdotukset ovat
tanssitunteja jumalalta.

.....

- Kurt Vonnegut

JANNE KERÄNEN

PAPPISLIITON PUHEENJOHTAJA
janne.keranen@suomenlahetykseura.fi

Työelämän muutokset uudistavat ammattiliittoja

Akavalaisissa liitoissa on tänä syksynä käyty paljon tulevaisuutta koskevia muutokeskusteluja. Keskustelua on vauhdittanut keskusjärjestön puheenjohtajan vaali.

Moni Akavaan kuuluva liitto toivoo tulevaisuudelta samaa: Akavan halutaan olevan avoimempi ja demokraattisempi. Kattojärjestön julkisuuskuvaan liittyneiden kassakaappisopimusten ja kulussien takaisen vallankäytön ajan halutaan olevan ohi. Toiveissa on tasapuolisempi sisäinen keskustelukulttuuri ja se, että Akava olisi rakentava yhteiskunnallinen vaikuttaja, joka ei esimerkiksi loisi vastakkainasettelua yksityisen ja julkisen sektorin välille.

Akava siirtyy uuden puheenjohtajan aikaan tilanteessa, jossa yhteiskunnan, työelämän ja ammattiyhdistysliikkeen tulevaisuutta rakentaville ehdotuksille ja avauksille olisi todella tarvetta. Valtion ja kuntien rahoitustilanne on haastava, mutta hyvinvointipalvelujen purkaminen ei ole poliittisesti tai inhimillisesti helppoa. Poliittisten näkemysten polarisoituminen vaikeuttaa päätöksentekoa entisestään.

Myös työelämän luonne on muuttunut. Uuden työelämän keskeisiä piirteitä ovat osa-aikaisuusien lisääntyminen, palkkatyön ohella tai asemesta tehtävä pien- tai mikroyrittäjäyys ja paikallisen, jopa henkilökohtaisen, sopimisen lisääntyminen työ-

paikoilla. SITRAn selvitysten mukaan työelämän suurimpia haasteita ovat ”jäykät rakenteet ja toisaalta teollisen ajan linjatuotantoon perustuva työ-kulttuuri”. Nämä ovat todellisuutta myös sellaisilla aloilla, joissa työ on jo monimuotoista ja kaikkea muuta kuin suoraviivaista. Työsuhteiden muuttuessa epäsuoralliseksi sosiaaliturvakin on rakenteiltaan vanhentunut.

Ammattiliittojen
on kyettävä
tarjoamaan
jäsenilleen turvaa
muuttuneessa
työelämän
todellisuudessa.

Myös ammattiyhdistysliikkeen on muututtava. Sen on kyettävä tarjoamaan liittojen jäsenille turvaa muuttuneessa työelämän todellisuudessa. Heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevat tarvitsevat eniten tukea.

AKI-yhteisön liitoissa, Pappisliitto, Kanttori-Urkuriliitto ja vastikään viisivuotista taivaltaan juhlinut Teologiliitto, on tulevaisuutta ajatellen yhteistä näkyä.

Liitot haluavat tarjota jäsenilleen palveluita, jotka tuovat turvaa työelämän hankaluuksiin ja muutostilanteisiin.

Alkavana vuonna etsitään esimerkiksi keinoja vahvistaa työpaikoilla tapahtuvaa paikallista edunvalvontaa. Selkeää tarvetta on myös vaikuttavalle viestinnälle. Nykyinen Crux-lehti palvelee pääasiassa niitä, jotka ovat jo jäseniä. Liitot ovat päättäneet suunnitella tätä varten uuden media-alustan.

Eräs konkreettinen palveluiden uudistus on jo toteutettu. Lainopillisen neuvonnan tarve on kasvanut jatkuvasti. Siksi liiton jäseniä palvelee maraskuusta alkaen kaksi juristia. **X**

TEEMA: PAPISTON PÄIVÄT

- 20 **PAPIT KOOLLA SEINÄJOELLE**
Papiston päivät vietiin Helsingistä Pohjanmaalle
- 26 **LUPA TOIVOA**
Onko toivo ennen toimintaa pelkkää haihattelua?
- 30 **PAPIN SOMEBRÄNDIÄ ETSIMÄSSÄ**
Aktiivista asiantuntemusta muovikuorien sijaan
- 34 **TÄMÄ RAKENNUS OLEMME ME**
Kaupunkiteologian kanavassa keskusteltiin yhteisöistä ja urbaanista uskosta
- 38 **TULEVAISUUS JA TOIVO**
ilmastonmuutoksen maailmassa
- 42 **KRISTUS BLIR ALLT OCH I ALLA**

ARTIKKELIT

- 46 **TOIMITUSHERÄTYS**
Kirkollisista toimituksista kirkko tunnetaan
- 50 **TARVITAANKO LÄHIJOHTAJIEN**
pastoraalista johtamista?
- 53 **HILJAISUUDEN JOOGA**
on tarkoitettu kaikille
- 56 **NAISTELOGINA TANSANIASSA**
Viisi naista kertoo tarinansa
- 59 **TOIVO KRIISIN KESKELLÄ**
KUAn työ kriisialueilla

53

46

CRUX

JULKAISIJA

AKI-liitot r.y.

Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki

PÄÄTOIMITTAJA

Ilari Huhtasalo
Puh. (09) 4270 1513
ilari.huhtasalo@akiliitot.fi

TOIMITUSSIIHTEERI

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOIMITUSKUNTA

Ilari Huhtasalo, pastori (pj.)
Martti Hertteli, kanttori
Kaisa Iso-Herttua, oppilaitospastori
Juha Itäleino, seurakuntapastori
Katja Kangas, kanttori
Satu Kreivi-Palosaari, kappalainen
Janette Lagerroos, kappalainen
Ismo Savimäki, kanttori
Joanna Töyränuori, tutkijatohtori

OSOITTEENMUUTOKSET

Tuija Kukkonen
Puh. (09) 4270 1503
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

TOTEUTUS JA ULKOASU

Otavamedia OMA
Firdonkatu 2 T 151
00015 Otavamedia

ILMOITUSHINNAT

Koko	380 mm x 255 mm
2/1 s.	1 790,- euroa
1/1 s.	1 900,- euroa
1/2 s.	1 550,- euroa
1/4 s.	1 330,- euroa
1/8 s.	1 200,- euroa
takasivu	1 200,- euroa

ISSN 0783-0122

PAINOPAikka

PunaMusta Oy

AJANKOHTAISTA

Ajankohtaista edunvalvonnassa	6
AKI siirtyy sähköiseen jäsenkorttiin	11
Pappisliiton apurahat jaettiin kolmelle hakijalle	13
AKIn koulutuksia v. 2023	15
Heli Harjunpää on Vuoden pappi 2022	15
Merja Laaksamo siirtyy eläkkeelle	16
Milka Laaka on AKIn uusi työmarkkinajuristi	17
Syksyn luottamusmiestutustusten kuulumisia	17

VAKIOT

Pääkirjoitus	3
Päätoimittajalta	10
Sarjakuva	11
Kanttori-urkuriin puheenjohtajalta	12
Teologiliiton puheenjohtajalta	14
Akipedia	18
Etymologian sanakirja	19
Opiskelijavinkki	29
Teologiliiton kuulumisia	41
Työntekijän näkökulma	45
Kolumni	49

OSA-AIKATYÖN HAASTEITA

Osa-aikatyö on usein hyvä jousto sekä työntekijälle että työnantajalle. Se voi kuitenkin olla työntekijän kannalta hankala epäsäännöllisen työn muoto. Osa-aikatyö ja sen työehdot usein myös aiheuttavat pohdintoja ja erimielisyyksiä työpaikoilla. Millaisia työehtoja ja järjestelyjä osa-aikaisen työntekijän on lupa odottaa?

JUSSI JUNNI

TOIMINNANJOHTAJA, AKI-LIITOT

Osa-aikatyötä tekee suomalaisista työntekijöistä noin 14 % ja osuus on viime vuosikymmeninä kasvanut. Suomessa osa-aikatyön osuus kuitenkin on kansainvälisesti vertaillen pieni. Tämä johtuu muun ohessa siitä, että meillä on pitkät perhevapaat, jotka yleensä pidetään kokonaan vapaana työstä. Muualla, missä perhevapaat ovat lyhempiä, etenkin naisten osa-aikatyö on yleisempää, kun lapset ovat pieniä. Myös Suomessa osa-aikatyö on naisvaltaista; naiset tekevät meillä noin 2/3 kaikesta osa-aikatyöstä.

Osa-aikatyöllä tarkoitetaan työtä, jossa työaika on lyhempi kuin mitä se lain tai työehtosopimuksen mukaan olisi. Työaikalain mukainen säännöllinen työaika on enintään 40 tuntia viikossa, jolloin

osa-aikatyöksi lasketaan alle 40 tunnin viikkotyöajat sellaisilla aloilla, joilla ei ole säännöllistä työaika määrittävää työehtosopimusta. Jos taas alalla on sovittu säännöllisestä työajasta, joka on esimerkiksi 38 h 15 min viikossa, osa-aikatyötä on sellainen työ, jonka viikoittainen tuntimäärä jää tämän alle.

Työajattomassa työssä, jossa työaika ei määritellä tunteina, osa-aikaisuus vähentää työvelvollisuutta. Osa-aikaisuus määritellään tällöin prosenttiosuutena (esim. 50 %) koko-aikaisen työn työvelvollisuudesta. Tämän täytyy myös todella johtaa työn vähenemiseen vastaavasti.

Milloin osa-aikatyötä?

Osa-aikaisesta työstä täytyy yleensä sopia. Se voi tapahtua jo ennen työn alkua työ sopimuksessa tai

työnantaja on tarjonnut alun perinkin osa-aikaista virkaa, johon määrittämiseen viranhaltija on antanut suostumuksensa. Työsuhteen aikana osa-aikaisuudesta voidaan sopia työ sopimuksen muutoksella ja voimassa oleva virkasuhde myös voidaan viranhaltijan hakemuksesta muuttaa osa-aikaiseksi. Tällöin osa-aikaistus voi olla myös määräaikainen. Tyypillisiä tilanteita, joissa osa-aikaisuudesta sovitaan, ovat esimerkiksi osa-aikainen vanhempainvapaata, osa-aikaiset sairauspoissaolot sekä osa-aikaeläkkeelle jääminen.

Työntekijällä voi joskus myös olla oikeus lyhentää työaikaansa ja tehdä työtä osa-aikaisesti. Tällaisessa tilanteessa on kyse lähinnä osa-aikaisesta hoitovapaasta. Työntekijällä on oikeus lyhentää työai-

kaansa pääsääntöisesti siihen asti, kun perusopetuksessa olevan lapsen toinen lukuvuosi päättyy. Jos sopimukseen osa-aikaisen hoitovapaan järjestelyistä ei päästä, osa-aikaisuus on 30 h/vko. Työajattomassa työssä viranhaltijalla on oikeus lyhentää työaikaansa 20 %:lla, jos osa-aikaisen hoitovapaan järjestelyjä ei saada sovittua.

Myös työnantajalla voi olla oikeus osa-aikaistaa työntekijä yksipuolisesti. Se edellyttää vastaavalaista tuotannollista tai taloudellista syytä kuin irtisanominen ja lomautaminenkin. Ennen osa-aikaistamista koskevaa päätöstä tulee käydä yhteistoimintalain tai yhteistoimintasopimuksen mukaiset muutoneuvottelut. Työnantaja tarjoaa sen jälkeen työsopimussuhteiselle työn-

tekijälle uutta osa-aikaista työsopimusta tai tekee hallintopäätöksen virkasuhteen osa-aikaistamisesta.

Oikeus kokoaikaiseen työhön

Osa-aikainen työ voi toisinaan olla elämäntilanteen kannalta hyvä ratkaisu, mutta toisinaan on myös niin, että työntekijä joutuu vastentahtoisesti tekemään osa-aikatyötä. Sen vuoksi työntekijälle on annettu eräissä tilanteissa mahdollisuus edellyttää kokoaikaista työtä ja toisaalta työnantajalle on säädetty velvollisuus tarjota työtä ensisijaisesti osa-aikaiselle työntekijälle.

Jos työnantajalla on tarvetta uusiin työntekijöihin sellaisiin tehtä-

viin, joita työpaikalla tekevät osa-aikaiset työntekijät, tulee lisätehtäviä tarjota ensisijaisesti näille. Jos tämä edellyttäisi työntekijän kouluttamista, työnantajan tulee hankkia koulutus työntekijälle, jos koulutus on mahdollista järjestää kohtuudella. Työnantajan on ilmoitettava vapautuvista työpaikoistaan työpaikan yleisen käytännön mukaan niin, että osa-aikaisilla työntekijöillä on kokoaikaisien työntekijöiden kanssa yhtäläiset mahdollisuudet hakeutua tehtäviin.

Myös viranhaltijalla on eräissä tilanteissa oikeus kokoaikaiseen työhön. Työnantajan on kokoaikaisen viran avoimeksi julistamisen sijasta tarjottava virkaa sellaiselle vakinaiselle osa-aikaiselle viranhaltijalle, joka tekee samankaltaisia

tehtäviä kuin avoimeksi tulevassa virassa. Edellytyksenä on, että viranhaltija on kirjallisesti etukäteen ilmoittanut haluavansa kokoaikaiseen virkasuhteeseen samoin kuin että hän täyttää virkasuhteen kelpoisuusvaatimukset ja tehtävä sopii hänelle.

On hyvä huomata, että oikeus saada kokoaikatyötä koskee vain samaa palvelussuhdelajia. Osa-aikaiselle työntekijälle ei ole pakko tarjota kokoaikaista virkaa ja osa-aikaiselle viranhaltijalle ei tarvitse tarjota työsopimussuhteisia lisätehtäviä.

Työntekijälle tulee vuoden 2023 alusta myös oikeus saada työnantajalta perusteltu vastaus kysymyseen, voidaanko työsopimuksessa sovittua säännöllistä työaikaa pidentää. Vastaus on annettava kuukauden kuluessa pyynnöstä, tai jos työnantajalla on työntekijöitä enintään 250, kolmen kuukauden kuluessa. Vastausta ei tarvitse antaa, jos työntekijä on ollut työnantajan palveluksessa enintään kuusi kuukautta tai edellisestä vastauksesta on kulu-
nut alle 12 kuukautta.

Osa-aikaisen työn järjestäminen

Yksi mahdollisuus työajan lyhentämiseen on, että työntekijä tekee edelleen normaaliit työpäivänsä, mutta lyhempinä, esimerkiksi viisi tuntia päivässä. Tällainen ratkaisu on kuitenkin järkevä lähinnä silloin, kuin työntekijällä on työaika. Mikäli työaikaa ei ole, on vaarana, että työntekijä tekee edelleen kokoaikaisen työntekijän työt mutta osa-aikaisen palkalla.

Työaikaa voidaan lyhentää myös kokonaisina päivinä. Työajatto-
massa työssä lähinnä tämä on suositeltava vaihtoehto. Esimerkiksi 80

%:ssa palvelussuhteessa on mahdollista tehdä nelipäiväistä työviikkoa. Toisaalta esimerkiksi 50 %:n osa-aikaisuus on mahdollisuus toteuttaa työskentelemällä vaikkapa joka toinen viikko ja olemalla vapaalla joka toinen viikko.

Osa-aikaisen työn järjestäminen on usein sovittavissa työnantajan kanssa. Jos on sovittu ainoastaan työajan lyhentämisestä, työnantajalla on edelleen direktio-oikeutensa perusteella laaja mahdollisuus määrittää työntekijän työvuorot.

Työsopimuksessa on kuitenkin mahdollista sopia myös tarkemmista järjestelyistä, esimerkiksi työskentelystä parittomina viikkoina. Tämä on suositeltavaa siksi, että silloin työntekijä voi olla varma, että hän voi käyttää parilliset viikot muuhun, tarvittaessa esi-

merkiksi toiseen osa-aikaiseen työhön.

Viranhaltija ei voi sopia sitovasti osa-aikaisuuden järjestelyjä, koska virkasuhteesta päättää työnantaja. Direktio-oikeutta käyttävän esihenkilön mahdollisuuksia työpäivien tai työvuorojen määrittelyyn voidaan kuitenkin rajoittaa sillä päätöksellä, jolla toimivaltainen viranomainen (esim. kirkkoneuvosto, tuomiokapituli) päättää viranhaltijan osa-aikaistamisesta. Tässä päätöksessä on mahdollista määrätä myös työajan järjestämisestä työnantajaa edustavia viranhaltijoita sitovasti.

Usean osa-aikatyön yhdistäminen voi toisinaan olla vaikeaa, koska molemmilla/kaikilla työnantajilla voi olla oikeus määrätä työntekijä työhön tiettyä samana kelloaikana. Samoin säännöllisten vapaapäivien takaaminen voi olla vaikeaa. Tällaiset tilanteet on syytä pyrkiä ratkaisemaan etukäteen neuvottelemalla tästä työnantajien kanssa ja saamaan mahdollisuuksien mukaan asia kirjatuksi työsopimukseen tai virantoimitusvelvollisuuden muuttamispäätökseen.

Osa-aikaisen työntekijän työehdot

Osa-aikatyössä työehtojen tulkinta voi joskus olla vaikeaa. Kaikkia työehtosopimuksen yksityiskohtia ei aina ole mietitty siltä kannalta, miten niitä sovellettaisiin osa-aikatyöhön. Sen vuoksi osa-aikatyön ehtojen tulkintaa tulee tehdä suhteessa lakiin ja yleisiin työoikeudellisiin periaatteisiin.

Työsopimuslain mukaan osa-aikaisissa työsuhteissa ei saa pelkästään työajan pituuden vuoksi sovel-

**Osa-aikatyössä
työehtojen
tulkinta voi joskus
olla vaikeaa.**

taa epäedullisempia työehtoja kuin muissa työsuhteissa, ellei se ole perusteltua asiallisista syistä. Vastaava kielto koskee kuntien ja hyvinvointialueiden työnantajia. Kirkkolaissa ja valtion virkamieslaissa tällaista kieltoa ei toistaiseksi ole, mutta sen voidaan katsoa olevan voimassa EU-oikeuden suoran sovellettavuuden perusteella.

Työehtojen edullisuuden/epäedullisuuden arvioinnissa hyödynnetään suhteellisuusperiaatetta (pro rata temporis). Sen mukaan osa-aikaisen työntekijän edut voivat määräytyä suhteessa osa-aikaisuuden suuruuteen. Esimerkiksi 50 %:n osa-aikaisuudessa on sallittua maksaa 50 %:n suuruista palkkaa. Vastaavasti esimerkiksi virikeseteleitä voidaan jakaa 50 %:n osa-aikaiselle työntekijälle puolet siitä määrästä, mitä kokoaikaiselle työntekijälle.

Myös luontoisedut tulisi jakaa osa-aikaisuuden suhteessa. Eräitä luontoisetuja, kuten asuntoetua tai vaikkapa puhelinetua voi olla vaikea tai mahdoton jakaa pienempiin osiin. Tällaisessa tilanteessa voidaan joutua pohtimaan, tulisiko rahapalkkaa pienentää niin, että rahapalkan ja luontoisedun yhteisarvo on suhteessa osa-aikaisuuteen. Yksi mahdollinen ratkaisu on myös luopua luontoiseduista ja siirtyä kokonaisuudessaan rahapalkkaan.

Työajan järjestämistapa voi vaikuttaa siihen, miten etuuksia annetaan. Esimerkiksi, jos työntekijä työskentelee päivittäin vain neljä tuntia, hänelle ei tarvitse antaa päivittäistä lepotaukoa (ruokatunti) eikä myöskään lounasetua käytettäväksi sellaisena työpäivänä, jolloin ruokatuntia ei ole. Jos työntekijä taas työskentelee kokonaisia päi-

viä, hän on oikeutettu samoihin lepoaikoihin ja luontoisetuihin näiltä päiviltä kuin kokoaikaisetkin työntekijät.

Seurakuntien työajattomassa hengellisessä työssä vapaapäivien laskenta voi joskus olla hankalaa. Esimerkiksi 80 %:n osa-aikaisuudessa, joka on järjestetty täysinä

työ- ja virkavapaapäivinä, työ- ja vapaapäiviä ei voi laskea tasan yhden viikon jaksolla. Silloin tulee tarkastella pidempää ajanjaksoa, 80 %:n tapauksessa esimerkiksi kahden viikon jaksoa. Tällöin 80 %:n osa-aikaiselle viranhaltijalle tulisi kahden viikon aikana tulla yhteensä kahdeksan työpäivää, neljä vapaapäivää ja kaksi virkavapaapäivää.

Myös viikonloppuvapaita kuuluu osa-aikaiselle viranhaltijalle samassa suhteessa kuin kokoaikaiselle. Jos seurakunnassa on kokoaikaisilla viranhaltijoilla esimerkiksi yksi vapaa viikonloppu kuukaudessa, voi 50 % osa-aikainen viranhaltija, joka työskentelee joka toinen viikko, saada sen joka toinen kuukausi. Vastaavasti 50 % viranhaltija, joka työskentelee joka päivä, on oikeutettu saamaan vapaan viikonlopun yhtä usein kuin kokoaikaiset viranhaltijat eli keran kuukaudessa. Jos viranhaltija tekee samaan aikaan 50 %:n osa-aikaisuutta kahteen eri seurakuntaan, on syytä pyrkiä siihen, että vapaapäivät ovat molemmissa seurakunnissa samat, ja myös siihen, että vapaa viikonloppu osuu molemmissa seurakunnissa samaan viikonloppuun. X

**Toisinaan
työntekijä joutuu
vastentahtoisesti
tekemään osa-
aikatyötä.**

ILARI HUHTASALO
PÄÄTOIMITTAJA

Kohtaamisia Seinäjoella

Tutustuminen, uusien ihmisten kohtaaminen, vanhojen tuttavuuksien verestäminen, nopeat kuulumisten vaihdot. Niitä on syksy vihdoin tarjonnut, kun koronan jäljiltä lykättyjä tapahtumia on viimein päästy järjestämään. Niiden joukossa myös Seinäjoella lokakuussa järjestetyt Papiston päivät.

Sattumanvaraiset kohtaamiset, tuttavien tuttavat, keskustelun lomassa hoksatut yhteiset mielenkiinnon kohteet. Etäilykulttuuri on tullut jäädäkseen, ja sitä tärkeämältä kasvokkain kohtaaminen tuntuu.

Kirkon työalakohtaisten kokoontumisten lomassa oli selvää, että Papiston päiville on tarve. Pappisidentiteetin ja oman kutsumuksen käsittely pöyhii henkilökohdaisia voimavaroja ja toisaalta luo yhteistä identiteettipääomaa arjen työhön.

Tässä numerossa käsitellään monia Papiston päivien sisältöjä ja toivoon liittyviä teemoja.

Anu Raskin kirjoitus kuvaa neljännen sektorin vapaaehtoistoimintaa 2010-luvun Kalliossa, jossa mm. ravintolapäivä sekä muut yhteisölliset sosiaalisesta mediasta

ponnistaneet liikehännät toivat uutta virtaa myös seurakunnan vapaaehtoistyöhön. Risto Saarisen toivon teologiaa käsittelevä kirjoitus kysyy, onko meillä lupaa toivoa ennen kuin tiedämme ja toimimme. Toivo kriisin keskellä kuvaa toivon roolia Kirkon ulkomaanavun kehitysyhteistyössä kriisi-alueilla ja pitkäaikaisissa hankekohteissa.

Teemajuttujen lisäksi kannattaa perehtyä Antti Kupiaisen katsaukseen kirkon toimituksista jkr. eli jälkeen koronan sekä Tansanian naisteologeihin Makumiran yliopistossa.

Synodaalikokouksen jälkimainingeissa syntyi omassa somekuplassani keskustelua kirkon päätöksistä. Aihetta kommentoi Papiston päivillä puheenvuorossaan myös Esko M. Laine oivaltavassa pappeutta uudella vuosituhanalla käsittelevässä puheenvuorossaan. Tämän sekä muita tiivistelmiä ja tunnelmia Papiston päiviltä 2022 voit lukea tästä lehdestä. Lisää Papiston päivien kuvia sekä puheenvuoroja löydät verkkosivuiltamme pappisliitto.fi/papistonpaivat.

Toivon Sinulle antoisia lukuhetkiä ja toivontäyteistä alkavaa kirkkovuotta! ✕

Ilmianna hyvä musiikkiryhmä

SKUL etsii edustajaa NKS2024 tapahtumaan Tanskaan. Haussa on hyvä musiikkiryhmä Suomea edustamaan Pohjoismaiseen kirkkomusiikkisymposiumiin Tanskaan **19.-22.9.2024**. Ryhmä voi olla kuoro, laulu-/soitinryhmä, kvartetti tai duo. Se voi esittää pelkkää instrumentaalimusiikkia tai olla vokaalimusiikin edustaja. Valinnan tekee SKUL:n hallitus vuoden 2023 alkupuolella. Tarkemmat tiedustelut hallituksen jäseniltä ja liiton asiantuntija **Annukka Ruusulalta**. Ehdotuksia voit laittaa osoitteella toimisto@akiliitot.fi.

AKI siirtyy sähköiseen jäsenkorttiin 1.1.2023 alkaen

AKI-LIITTOJEN muoviset jäsenkortit ovat voimassa 31.12.2022 saakka. Ensi vuodesta AKI siirtyy käyttämään yksinomaan sähköistä jäsenkorttia, informoimme kortin käyttöönotosta myöhemmin.

Matkavakuutusta varten suosittelemme lataamaan Turvan taskuturva-sovelluksen tai pyytämään Turvasta erillisen matkavakuutustodistuksen. Taskuturvalla voi osoittaa

matkavakuutuksen voimassaolon. Se on helppo asentaa ja sen saa käyttöönsä välittömästi. Erillinen matkavakuutustodistus on mahdollista tilata verkkolomakkeella, ja sen tilaajia pyydetään varautumaan kolmen päivän toimitusaikaan.

<https://www.turva.fi/henkiloasiakkaat/ota-yhteytta/asiointi-eri-tilanteissa/matkavakuutustodistus>

Mobiilijäsenkorttiin ei saada kytettyä Polttoainealennusta. Helpoin tapa saada vastaavat alennukset on hankkia kanta-asiakaskortti halualmaltaan liikennemyymäläketjulta.

Mikäli tarvitset todistusta jäsenyyden osoittamiseksi muiden jäsenetujemme yhteydessä, voit pyytää kirjallista todistusta sähköpostitse osoitteesta toimisto@akiliitot.fi

MINNA RAASSINA

AKIN JA KANTTORI-URKURILIITON PUHEENJOHTAJA

minna.raassina@devl.fi

Kiinni arkeen

Lehden ilmestyessä liitolle on jälleen valittu puheenjohtaja alkaneelle kaksivuotiskaudelle. Kuluneen kauden yhteistyötahoille esitän tässä lämpimät kiitokset!

Päättyneen kauden aikana liiton tavoitteita ja jäsenistöä palvelevia toimia on mm. koostettu liiton uudeksi strategiaksi.

Strategiatyön yhtenä perusjuonteena kulki kysymys siitä, mikä tavoittaisi ja palvelisi jäsentämme tämän omassa arjessa. Luottamusmiesjärjestelmä on säännönmukaisesti noussut tässä suhteessa esiin ensimmäisenä ja kenties miltei tärkeimpänä liiton palveluna. Tästä on tarkoitus pitää lujasti kiinni toimintaa ja järjestelmää entisestään kehittämällä ja vahvistaen.

Toinen vahvasti paikallistasolla näkyvä liiton toimintamuoto ovat alaosastot. Kaikilla alueilla ei tällä hetkellä ole aktiivista toimintaa, mutta toisaalta sen merkitys näyttää ilmeiseltä siellä, missä toimitaan. Strategiatyöskentelyn yhteydessä pohdittiin, miten alaosastoja voitaisiin tukea entistä paremmin. Olisiko byrokratiaa helpotettavissa vaikkapa niin, että alaosastojen toiminta-avustukset maksettaisiin ilman eri anomusta, kunhan vain sopivalla tavalla osoitetaan, että aktiivista ja jäsenistöä palvelevaa toimintaa on?

On tarkoitus, että liiton asiantuntija on yhteydessä alaosastoihin säännöllisesti. Myös

alaosastojen kysymyksissä kannattaa olla epäroimättä yhteyksissä liittojen toimistoon silloin, kun apua tarvitaan. Kanttori-urkuriliiton hallitus on vuosittain vieraillut jossakin alaosastossa – tosin tähän jatkumoon ovat viimeiset koronavuodet tuoneet omat haasteensa.

Liiton vuosijuhla-avustus on alaosastojen haettavissa. Syyskuussa juhlittiin Kuopiossa: Onnea vielä kerran 90 vuotta täyttäneelle Pohjois-Savon kanttorit ry:lle!

Monet alaosastot ovat toteuttaneet mieleenpainuvia opintomatoja ulkomaille. Näiden matkojen mahdollistamiseksi on mahdollista henkilökohtaisesti hakea liiton stipendejä.

Kanttorit ovat avainhenkilöitä seurakuntien välisessä musiikkiyhteistyössä alueellisen kirkkomusiikkitoiminnan mahdollistajina. Kanttori-urkuriliiton alaosastotoiminta mahdollistaa paikallista verkostoitumista myös tässä suhteessa. Vertaistuellisen verkoston uudenaikaiseksi muodoksi ideoitin liiton omaa tutoritoimintaa erityisesti uusien kanttoreitten tueksi. Tutorit tulisivat kanttorikunnan piiristä ja heitä tuettaisiin vuosittaisilla virkistys- ja koulutuspäivillä.

Kysymys siitä, miten liitto voisi tukea paikallista työelämää ja alaosastotoimintaa entistä paremmin, säilyy silti. Liiton toiminnan tulee tavoittaa jäsentensä työelämätodellisuus muulloinkin kuin vaikeuksien kohdatessa. ✕

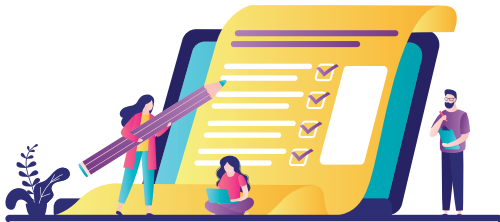
Mikä palvelisi
jäsentämme tämän
omassa arjessa?

AKI-liitot ottaa käyttöön uuden jäsenrekisterin vuoden 2023 alusta

AKI-LIIOT ottaa käyttöön Kehätiedon Kilta-jäsenrekisterin vuoden 2023 alussa. Uusi järjestelmä on nykyistä monikäyttöisempi ja tarjoaa uusia yhteydenpidon työkaluja jäsenille.

AKI tarjoaa jäsenilleen jatkossa verkkoportaalin, jossa voi viestiä sähköpostia tietoturvasuhteeseen tai jäsenpalveluihin liittyvistä asioista. Lisäksi jäsenmaksujen tilanteen näkee AKI-liiton verkkoportaalin kautta ja mahdolliset jäsenmaksurästit voi maksaa suoraan verkossa.

Siirtyminen uuteen jäsenrekisteriin ei edellytä toimenpiteitä jäseniltä.

Kirkon juhlat 2024 Tampereella

KIRKON juhlat järjestetään **17.-19.5.2024** Tampereella. Juhlien siirtäminen vuodelle 2024 tarkoittaa mm. sitä, että nyt kuoroilla on vuosi enemmän aikaa harjoitella ohjelmistoa. Voitte ottaa harjoitteluun vaikka jonkun niistä hiukan vaikeammalta tuntuvista kappaleista tai vaikka koko ohjelmiston! Nyt on myös vuosi enemmän aikaa järjestää hiippakunnallisia ja piirikunnallisia etkoja, harjoitella yhdessä ja esittää kappaleita yhdessä.

Olethan löytänyt fb-ryhmän Kirkon juhlien tekijät? Ko. ryhmään voi liittyä ja jakaa esim. harjoittelu- tai esiintymisvideoita juhlien ohjelmistosta. Ja muutenkin laittaa tsemppiviestejä ja terviseitä Kirkon juhliin liittyen.

Taphtuman tilausteosten nuotit ovat ostettavissa Suomen Kirkkomusiikkiliiton nettikaupasta, ja tilausteosten stemmäännitteet ovat myös saatavilla. Linkin näihin stemmäännitteisiin voi kysyä Suomen Kirkkomusiikkiliitosta **Kalle Kivelältä** (etunimi.sukunimi@sklm.fi).

KIRKON JUHLAT 2024

Pappisliiton apurahat 2022 julkistettiin Papiston päivillä

TIETEELLINEN APURAHAA

6000 euroa Miikka Tarpeenniemi: Apuraha väitöstudiumiin ”Pedagogical Competence in Finnish Evangelical Lutheran Parish Priests’ Work from 1980 to 2020”.

Tutkimuksen aihe nousee papin työn arjesta ja työelämän tilanteesta nykypäivänä: miten pappien perus- ja täydennyskoulutusta tulee kehittää, jotta pappien valmiudet ja osaaminen vastaavat tulevaisuuden työelämän ja ammattien vaatimuksia.

KÄYTÄNNÖLLINEN APURAHAA

3000 euroa Anne Aho: Sovitteluavain – Restoratiiviseen sovitteluun perustuva opas työyhteisöjen käyttöön kirkon toimialalla. Tarkoituksena on kirjoittaa käytännönläheinen opas vaikeiden konfliktitilanteiden purkamiseen ja käsittelyyn seurakunnille sekä muille kirkon sektorin toimijoille.

3000 euroa Katri Uutela: Tutkimus Walk-in-terapiasta, jossa kuvataan, analysoidaan ja arvioidaan Walk-in-terapiaa seurakuntatyön kokonaisuudesta käsin, työn sisällöstä käsin sekä osana nuorten mielenterveyspalveluja. Selvitetään Walk-in-terapiassa käytettävä terapiamenetelmä ja Walk-in-terapian näkyminen nuorisopsykiatrian tilastoissa.

LAURA LEIPAKKA

SUOMEN TEOLOGILIITON PUHEENJOHTAJA

laura.leipakka@evl.fi

Ihmislähtöisyys lisää kestävyyttä

Asiantuntijatyön kiros on ainainen keskeneräisyys ja kiire. Täysi kalenteri, juoksua tapaamisesta toiseen, rästiin jääneitä työtehtäviä. Kuulostaako tutulta? Ainakin omalla kohdallani syksy on iskenyt lujaa vasten kasvoja. Rauhallisemman kesän jälkeen työkalenteri on yhtäkkiä täynnä kaikenlaista ja deadline't ovat hyökänneet kimppuun nurkan takaa äkkiarvaamatta. Kiireen tuntu on väistämätön olotila kaiken pyörittelyn keskellä.

Uskon vankasti, että työ on vain työtä, mutta samalla työ on osa itseilmaisua ja identiteettiäni. Tehdessäni jotakin ja saadessani siitä palkkaa, koen antavani tälle maailmalle ja yhteiskunnalle jotakin. Tämä saa minut tuntemaan itseni merkitykselliseksi. Työn tekeminen on osallisuutta ja osallistumista maailmaan sekä yhteiskuntaan. Työ itsessään ei ole ihmisyiden mittari, mutta antaa meille väylän toteuttaa ihmisyyttämme. Ja siksi työn itsessään pitäisi riittää.

Työelämän uusi mantra ja merkitystä tuottava asia tuntuu kuitenkin olevan jatkuva kiire tai ainakin illuusio kiireestä. Jollei koko ajan tee jotain, ei ikään kuin tee merkityksellistä työtä. Asiantuntijatyössä tekeminen ei kuitenkaan lopu koskaan ja kiirettä saa helposti aikaan. Aina on jotain kehitettävää, jotain tehtävää. Jatkuvan kiireen keskellä vaarana on uupuminen

ja väsyminen. Samalla työn fokus ja motivaatio saattavat hukkua. Mitä olinkaan tekemässä ja miksi?

Kiire ei edistä työssä jaksamista tai saa aikaan parempia työtuloksia - päinvastoin. Kiire sairastuttaa työntekijät ja saa usein aikaan huonosti hoidettuja hommia. Sprintin sijaan maraton on parempi vaihtoehto. Luin äskettäin artikkelin, jossa puhuttiin kestävydestä. Hidas ja tasainen eteneminen tuo usein paremman lopputuloksen kuin jatkuva kiihdyttäminen. Jaksamisen kannalta työpäivien tasaisuus ja rutiinit ovat keskeisessä roolissa. Tylsyyteen ei kuole, vaan päinvastoin suvantovaiheet auttavat meitä jaksamaan työssä, olemaan luovempia ja tekemään työmme paremmin.

Avainasemassa kestävyiden kasvattamiseen on paitsi työntehtävien tasaisuus myös hyvä johtaja. Esihenkilön vastuulla on auttaa työntekijöitä saavuttamaan paras mahdollinen lopputulos sekä tukea työntekijää työssään. Hyvässä johtajuudessa keskeistä on ihmislähtöisyys, johdettavien kuunteleminen ja kohtaaminen ihmisinä. Korona-ajan etättyö ja eristäytyminen viimeistään osoittivat, kuinka arvokasta kohtaaminen ja kuuntelu ovatkaan työssä jaksamisen kannalta. Kuten Tommy Tabermann asian tyylikkäästi ilmaisi: "Ihminen tarvitsee ihmistä olakseen ihminen ihmiselle." Ihmisyyys ja inhimillisyydet ovat työelämässä kestävyiden takaajia. ✕

AKI-liittojen koulutuksia v. 2023

Työnhakuvalmennus

26.1.2023 klo 13.00–15.30

AKIn työnhakuvalmennus evästää työhakemuksen sekä ansioluettelon laatimiseen ja luo katsauksen työnhakijan yksityisyyden suojaan sekä oikeusturvaan ja työttömyysturvaan.

Tilaisuus järjestetään Akavatalossa osoitteessa Kellosilta 7, Helsinki.

- 13.00 tilaisuuden avaus, esittäytyminen
- 13.20 työnhaun aakkoset ja asiakirjat
- 14.30 tauko
- 14.45 työnhakijan yksityisyyden suoja, työttömyysturva, sekä oikeusturva
- 15.30 tilaisuus päättyy

Ilmoittautuminen verkkolomakkeella **31.12.2022** mennessä, akiliitot.fi/tapahtumakalenteri

AKIn lähijohtajakoulutus:

Työhyvinvointikortti 23.3.2023 klo 9–16

Mistä työhyvinvointi rakentuu?
Mitä voimavaroja ja kehittämistarpeita työpaikalla on?
Miten johtamisella ja työyhteisön keinoin parannetaan työhyvinvointia?
Miten hallitaan kuormitusta sekä tuetaan terveyttä ja työkykyä?

Työhyvinvointikortti® -koulutus antaa välineitä työhyvinvoinnin parantamiseen ja jatkuvaan kehittämiseen työpaikalla.

Koulutus on tarkoitettu lähijohtajina toimiville papeille, kanttoreille ja teologeille.

Lähikoulutus järjestetään Pasilassa Akavatalossa 23.3.2023 klo 9–16. Koulutus sisältää lounaan. Valitettavasti kurssille ei voi osallistua etänä.

Ilmoittautuminen verkkolomakkeella **20.2.2023**

mennessä, akiliitot.fi/tapahtumakalenteri
Kurssi järjestetään yhteistyössä TJS-opintokeskuksen kanssa.

Vuoden pappi Heli Harjunpää on Hiljaisuuden joogan kehittäjä

SUOMEN KIRKON pappisliiton hallitus on valinnut Vuoden papiksi 2022 Helsingin seurakuntayhtymän sairaalapastori Heli Harjunpään. Valinta julkistettiin 12.10. Papiston päivien avajaisissa.

Heli Harjunpää on kehittänyt kristillisen Hiljaisuuden joogan, johon hän on rakentanut myös ohjaajakoulutuksen. Hiljaisuuden jooga edustaa uudenlaista hengellisyyttä muuttuvassa ajassa, hengellisyyttä, joka vetoaa myös niihin, joita ei säännöllisesti nähdä kirkon penkissä.

Hiljaisuuden jooga® on myös rekisteröity joogalaji, jonka perusidea on siinä, että se sopii kaikille. Keskeistä siinä on kristillisyyden ytimestä nouseva armollisuus. Hiljaisuuden joogassa kohtaavat kristillinen spiritualiteetti ja joogasta tutuksi tullut kehollisuus.

Heli Harjunpää on syntynyt

Helsingissä vuonna 1963. Hän on valmistunut teologian maisteriksi Helsingin yliopistosta 1991 ja vihitty papiksi Helsingissä vuonna 1993. Hän on työskennellyt Helsingin seurakuntayhtymän sairaalapastorina vuodesta 2008 lähtien sekä vuosina 1996 ja 1999–01. Hän toimi sairaalapastorina myös Espoon seurakuntayhtymässä vuosina 2001–06 sekä oppilaitospastorina vuosina 1993–94. Työnsä ohella hän toimii joogaopettajana ja retiriitinohjaajana.

Harjunpäältä on ilmestynyt neljä kirjaa, joista kolme käsittelee joogaa sovellettuna kristilliseen arvopohjaan ja hengellisyyteen. Viimeisin kirja, Hiljaisuuden jooga® – ohjaajan opas, ilmestyi tänä syksynä.

Vuoden papin harrastuksia ovat päivittäiset aamukävelyt luonnossa ja kirjoittaminen sekä lisäksi mielenkiinnon kohteena ovat historia, dokumentit ja kuvataide. Perheeseen kuuluvat puoliso ja kolme aikuista lasta.

KUVA: PEKKA HOVI

Merja Laaksamo siirtyy eläkkeelle

AKI-LIITTOJEN pitkäaikainen apulaistoiminnanjohtaja Merja Laaksamo jäi lomalle loka-marraskuun vaihteessa ja siirtyy lomalta eläkkeelle 1.1.2023.

Laaksamon viimeisiin työtehtäviin kuuluivat Papiston päivien 2022 pääsihteerin tehtävät. Koronapandemian lykkäämät Papiston päivät viivyttivät myös eläköitymistä. "Halusin viedä projektin loppuun ja toteuttaa myös sen haaveeni, että Papiston päivien päätöskahveilla juotaisiin eläkkeellelähetskahvini yhdessä koko porukan kanssa. Nämä olivat kuudennen järjestämäni Papiston päivät, näiden jälkeen on hyvä siirtyä eläkkeelle ajatuksella, että olen tälläkin saralla osani tehnyt", Laaksamo kertoo.

Eläkeaikaa varten on Laaksamolle kertynyt monenlaisia suunnitelmia. "Lapsenlapsille haluan antaa enemmän aikaa. Heitä on yhteensä kahdeksan, viisi omaa ja kolme bonuslapsenlasta. Heistä neljä on alle kolmevuotiaita, joten mummulle ja vaarille on kovasti tarvetta."

"Olen elämäni aikana vaeltanut paljon Espanjan ja Italian pyhiinvaellusreiteillä, vuodesta 2005 lähes joka vuosi korona-aikaa lukuun ottamatta. Sen ainoan kerran, kun yritin kerralla kulkea yli 800 kilometrin Camino del Norte, iski penikkavaiva noin 170 km

ennen Santiagoa. Matkan teko jäi 650 kilometriin ja loppumatka oli mentävä bussilla", Laaksamo luettelee. Nyt tavoitteena onkin kulkea camino alusta loppuun, mutta maltillisemmilla päivätaipaleilla. "Ei enää yli 40 kilometrin päivämatkoja!" Laaksamo suunnittelee myös kotimaisten pyhiinvaellusreittien kulkemista.

Laaksamo kuvaa työuraansa monipolviseksi ja värikkääksi. Hän on työskennellyt toimittajana, seurakuntapappina, kirkon tiedotuskeskuksen tehtävissä sekä seurakuntayhtymässä viestintäpappina. Pappisliitossa ja sittemmin AKI:ssa Laaksamon tehtäviin ovat kuuluneet viestinnän tehtävien ja Cruxin päätoimittajuuden lisäksi koulutus- ja opintoasioihin kuuluvat kokonaisuudet, opintomatkat sekä tietysti Pappismatrikkeli-hankkeet ja Papiston päivät. "Tähän tehtävään hakiessani mietin, että olin siihen mennessä töissäni tehnyt lähes kaikkea, mitä tehtävään vaadittiin", Laaksamo muistelee.

Laaksamon mukaan elämyksellisempiä ja mieleenpainuvimpia tehtäviä ovat olleet juuri opintomatkat, joiden käytännön järjestelyistä, aikatauluista sekä yhteistyökohteiden etsimisestä Laaksamo on vastannut. "Matkoilla on syntynyt hieno ryhmähenki, on tutustunut uusiin ihmisiin, ja jaettu kokemus ryhmän kanssa uuden oppimisesta ja näkemisestä on ollut sykähdyttävää."

Laaksamo kertoo, että isompien projektien rinnalla antoisinta on ollut yksittäisten jäsenten kohtaaminen. "Muistan lukemattomat keskustelut ja jäsenten ongelmiin paneutumisen ja sen tunteen, kun jäsen on saanut avun ja voinut jatkaa työtään hiukan kevyemmällä mielellä."

Keskustelujen sisällöt ovat vaihdelleet arkisista asioista traumaattisiin tai kipeisiin kysymyksiin. "Aina on pyritty yhdessä löytämään valoa asiaan", Laaksamo sanoo. "Joka kerta ei apua ole löytynyt, kaikki asiat eivät ole ratkenneet, mutta toivottavasti asian jakaminen on hiukan keventänyt kuormaa", Laaksamo sanoo.

Milka Laaka on AKI-liitot ry:n uusi työmarkkinajuristi

OTM **MILKA LAAKA** on aloittanut AKIn työmarkkinajuristina 1.11.2022. Hän täydentää AKIn toimiston lainopillista osaamista työmarkkinajuristi Maarit Engströmin rinnalla. Laaka on ennen AKIn toimistolle siirtymistään työskennellyt työoikeuteen erikoistuneessa asianajotoimistossa työelämään liittyvien neuvonta- ja riita-asioiden parissa.

"Aloitan AKI:ssa innokkain ja odottavaisin mielin", Laaka sanoo ja kertoo tehtävän vaikuttavan monipuoliselta ja antoisalta. "Erityisesti odotan sitä, että pääsen tutustumaan paremmin jäsenistöömme sekä olemaan avuksi pienten ja suurempien kysymysten kanssa."

Paluu normaaliin on helpotus kirkon työpaikoilla

LUOTTAMUSMIESKOULUTUKSET keräsivät alkusyksystä kahdeksankymmentä kirkon jukolaista luottamusmiestä keskustelemaan työehdoista sekä kirkon työpaikkojen kuulumisista. Korona-ajan jälkeisten käytäntöjen löytäminen, Helsingin seurakuntayhtymän laajat yhteistointaneuvottelut sekä kirkon palkkakuopat herättivät keskustelua.

AKI-liittojen oma luottamusmieskoulutus pidettiin 19.-21.9. Viking Gabriellalla. Kouluttamassa olivat liiton työmarkkinalakimies **Maarit Engström** sekä toiminnanjohtaja **Jussi Junni**. Koulutuksessa käsiteltiin ohjeistuksia hengellisen työn työajattomien viranhaltijoiden ja työntekijöiden työajan järjestämisestä ja suorituslisistä sekä paikallisneuvottelujen menettelytapoja.

Palkkaus ja työn rajaaminen vaativat jatkuvaa tarkastelua

Tuusulan seurakunnan luottamusmies **Antti Vilkkö** arvioi, että paluu normaaliin on ollut työyhteisössä useimmille helpotus. Vilkkö kertoi seurakunnan toiminnan palanneen korona-aikaa edeltävälle tasolle. Verkossa toteutettavia korona-ajan työmuotoja kehitetään edelleen ja esimerkiksi jumalanpalvelusten verkkolähetykset on otettu seurakunnassa omaksi.

Vuoden alussa luottamusmiehenä aloittanut Vilkkö mainitsi, että työn rajaaminen on puhuttanut työyhteisössä. Uusien työmuotojen aloittaminen ja kokeileminen edellyttäisi sen arvioimista, mistä voitaisiin luopua.

Myös palkkaus on herättänyt keskustelua. Vilkkö arveli, että kirkon palkkauksen jälkeensäneisyyden

kirjominen tulee olemaan tulevan luottamusmieskauden aikana haaste.

Kirkon palkkauksen arvioitiin olevan jo ennen kevään 2022 kuntasektorilla tehtyä palkkaohjelmaa noin 5 % jäljessä muuta julkista sektoria. "Palkka-asiat innoittivat myös itseäni hakemaan luottamusmiehen tehtävään ja toivon omalla kaudellani edistävänä palkka-asioita Tuusulan seurakunnassa", Vilkkö sanoi.

Kasvokkain kohtaamiset elvyttävät työyhteisöä korona-ajan jälkeen

Jaana Pussinen aloitti 3. luottamusmiehenä Lauritsalan seurakunnassa vuoden 2022 alussa. Hän työskentelee seurakunnassa kappalaisena. Luottamusmiesten voimin on tänä vuonna edistetty mobiilikorvattavuuteen liittyvien käytäntöjen selvittämistä.

KirVESTES on tullut Pussiselle tutuksi tämän työskennellessä seurakuntayhtymässä varhaiskasvatuksen johtajana. Pussinen kertoi saaneensa parhaan ohjeen KirVESTES-asioihin palkanlaskijalta: "kaikkea ei tarvitse muistaa", Pussinen totesi. Tekstin löytää kyllä aina KirVESTES:stä ja sen tulkitsemista voi arvioida yhdessä.

Pussinen kertoi, että työyhteisö palautuu nyt koronasta: tänä syksynä on järjestetty ensimmäiset lähikokoukset. "Vähän jokainen on ollut lujilla. Inhimilliset kasvokkain tapahtuvat kohtaamiset ovat puuttuneet, ja ne parantavat nyt yhteisön hyvinvointia", Pussinen sanoi.

Ilari Huhtasalo

Asiantuntija, AKI-liitot ry

Työsopimuksen vakiintuneen ehdon muuttaminen

Olen työsuhteessa järjestöön. Voiko työnantaja päättää yksipuolisesti muuttaa tarjoamiensa työterveyspalveluiden laajuutta?

TYÖSOPIMUSSUHTEISSA jokin asia voi muodostua sitovana noudatetuksi ehdoksi myös ilman kirjallista mainintaa työsopimuksessa. Puhe on niin kutsutuista vakiintuneista ehdoista, eli että osapuolten välillä riittävän pitkän ajan johdonmukaisesti noudatettu selkeä käytäntö vakiintuu työsuhteen sitovaksi ehdoksi. Työnantaja ei voi yksipuolisesti muuttaa vakiintunutta ehtoa ilman irtisanomisperustetta.

Lakisääteisen tason ylittävät työterveyspalvelut ovat hyvä esimerkki käytännöstä, joka voi muodostua

vakiintuneeksi ehdoksi. Samat palvelut useita vuosia sisältänyt työterveys on usein muodostunut vakiintuneeksi ehdoksi, jota työnantaja ei voi leikata yksipuoleisella päätöksellään. Muita esimerkkejä käytännöistä, jotka voivat vakiintumisen perusteella muuttua sopimuksenveroisiksi, voisivat olla vaikkapa tietynlaiset luontoisedut tai tietynlainen taukokäytäntö.

Maarit Engström

Työmarkkinajuristi, AKI-liitot

Lähetä oma
kysymyksesi
osoitteeseen
edunvalvontaa@
akiliitot.fi.

Synkkiä sananselityksiä

MUISTO RIPPILÄIRILTÄNI kesältä -83. Kirkkoheramme **Jussi Vihantola** luki papin kyselytunnilla lapusta: "Raamatussa kielletään Jumalan nimen turhaan mainitseminen, mutta sielunvihollisen mainitsemisesta ei puhuta mitään. Miksi sitten ei saa kiroilla?" Kirkkoherra siveli hetken partaansa, pudisti päätään ja tokaisi: "Perkeleestäkö minä sen tietäisin." Tästä rohkaistuneena lähdin nyt selvittämään sielunvihollisen ja hänen olinpaikkojensa etymologioita.

Äänteellisestikin tymäkässä **perkeleessä** leiskuu ja jyrisee luultavimmin liettualainen *perkūnas*, ukkonen tai ukkosen jumala. Muitakin selityksiä on. Työlääksi alkuperän selvittämisen tekee muunnosten runsaus, mm. *pirskale*, *pirskatti*, *pentele*, *peeveli* ja *perhana*. Todennäköisesti myös **piru** on saman sanan astetta kesympi variantti.

Välimeren seudun sielunviholliset eivät jyrise, mutta toimivat sitä ikävämmiin: vastustavat ja erottavat. Raamatullinen **saatana** on perua hep-reasta, missä *sātān* merkitsee vastustajaa. Sana on koto-Suomessamme muuntautunut moneksi, mm. *samperi*, *saakeli*, luultavasti myös **saamari**, jonka epätodennäköisempi alkuperä on latinan *Sancta Maria*. Kreikan **diabolos** (=> *devil*, *Teufel*, *djävul*) on taas jokin, mikä erottaa (kreikk. *diaballein*).

Ruotsalaisten f-ilmauksessa fy **fan** manataan niin ikään vihollista, kiusaajaa (muinaisnorjan *fjenden*, nykyenglannin *fiend*). Sanan alkujuurilla on muinaisgermaanin *fijand*, viha. Fan-sanan toinen merkitys on lähes vastakkainen: *fanaattinen*, joka taas tarkoittaa "temppelin (lat. *fanum*) omaa", ehkä jopa yli-innokasta palvojaa, fania. Sanan perimmäisillä juurilla on kreikan jumala, *theos*.

Kristinuskoa edeltävien tai muuten vieraiden uskontojen uskomushahmot ja pyhät paikat ovat usein kääntyneet sielunvihollisen kätyreiksi tai muuten vain miinusmerkkisiksi. Kreikan *daimōn* (=> **demoni**) oli alun perin nykymerkitystä neutraalimpi henki tai jumaluus, hiisi taas suomalaiskansojen pyhä metsä tai metsänhaltija, joskin myös jättiläinen.

Helvetti on peräisin muinaisgermaanisesta tarustosta. *Helvete* on alkujaan yhdyssana: alkuosassa piilottelee alimman maailman *Niflheimin* hallitsija *Hel* (verbistä *haljō*, peittää, kätkeä), sanan loppuosa *-vete* merkitsee rangaistusta. Heprean *Gehenna* viittaa vielä konkreettisempaan paikkaan: Jerusalemissa kaakkoon sijaitseva Hinnomin laakso, *Ge Hinnom* oli profeetta Jeremiaan mukaan paikka, jossa lapsia uhrattiin Molokille. Itse en lapsena Pohjanmaalla tullut ajatelleeksi, että kun vanhat ihmiset usein sisäänpäin henkäsivät "Voi kauhia paikka!", samat paikat taisivat olla kyseessä.

Kiirastuli on perua muinaisruotsin sanasta *skirselder* = puhdistava tuli, nykyruotsissa *skärselden*, latinassa *ignis purgatorius*. Katolisen opin mukainen **limbo**, paikka kastamattomina kuolleille lapsille ja ennen kristinuskoa eläneille pyhimyksille on nimensä mukaisesti rajatila (lat. *limbus* = raja, reuna).

Tasapuolisesti kaikille varattuja paikkoja ovat mm. kreikan *Hades* – verbistä *aides*, näkymätön – ja suomalaiskansojen **tuoni**. Tuoni on muuntautunut samasta kantagermaanisesta kannasta kuin englannin *die*, kuolla. **Manala** on tuonut monelle sananselittäjille loogisesti mieleen sanaliiton *maan ala*, mutta todennäköisemmin taustalla väijyy mana, jonkinlainen kummitus tai henki. Tai sitten kyseessä on takaperoisjohdos verbistä *manata*. Noubadi nous.

Manan maille vaipuu myös kaksi vuotta kestänyt sananselityspalstani. Etymologioista kiinnostuneiden onneksi Kotimaisten kielten keskus julkaisi lokakuun lopussa ilmaisen verkkosanakirjan, jossa on selitetty 56 000 sanan juuret. Osoitteesta kaino.kotus.fi/ se löytyy. Antoisia, mielikuvitusta kutkuttavia tutkimusretkiä tiedon- ja merkityksen nälkäisille!

Ismo Savimäki

Kanttori, Hämeenlinna-Vanajan seurakunta

PAPISTON PÄIVÄT

Papiston päivien messu
toimitettiin seinäjokisin voimin.

Solina kuoroon kuuluu lähes 200 lasta,
joista osa esiintyi Papiston päivien
avajaismessussa.

Papiston päivät 2022, vihdoinkin!

Kun Papiston päivien työryhmä kokoontui ensimmäiseen palaveriinsa 13.3.2020, tulisi hallitus julistamaan yhdessä tasavallan presidentin kanssa poikkeusolot vielä samana päivänä. Nopeasti kehittyneen kriisin tunnelmissa toivo puhutteli työryhmää. Poikkeusolot lakkasivat, mutta kriisi tuntui vain muuttaneen muotoaan Venäjän hyökättyä Ukrainaan. Tällä kertaa se ei onneksi estänyt kokoontumista Seinäjoelle!

ILARI HUHTASALO

ASIAANTUNTIJA, AKI-LIITOT RY

KUVAT

KUVAHOVI

Papiston päivät vietiin Helsingistä Pohjanmaalle, Seinäjoen Lakeuden ristiin. Seinäjoen seurakunnan papit **Karoliina Virkamäki** liturgina sekä kanttorit **Maria Väinölä** ja **Lea Salomäe** vastasivat Messun toteutuksesta sekä upeasta musiikista.

Lakeuden ristin kamarikuoro, osa Solina-kuorosta ja Solina-yhtye täyttivät kirkkosaliin ylistyksellä ja ilolla. Lapuan piispa **Matti Salomäki** nimesi saarnassaan toivon ankku-

riksi, joka kiinnittyy tulevaisuuteen: Luojan lupaukseen. Jumalanpalvelus televisiotiin ja on katsottavissa Yle Areenassa ensi vuoden syksyyn asti.

Papit toivon jakajina – Papiston päivät avataan

Jo messussa kohtaamisten ja jälleennäkemisten iloiset äänet tahdittivat kirkkosaliin siirtymistä ja messuun valmistautumista. Tapahtumapaikalle Seinäjoen Framille siirryttäessä seurueet olivat jo täydentyneet

Papiston päivien Housebandiin kuuluivat Sanna Ågren, Anu Mäki-Latvala ja Ossi Mäki-Reini.

Toisen päivän ohjelmaan osallistuttiin vapaamuotoisemmalla pukeutumisella. Sen sijaan avajaispäivä on perinteisesti ollut pantapaita-päivä.

vanhoilla tutuilla ja keskustelut keräsivät kierroksia.

Tilaisuuden avasi Pappisliiton puheenjohtaja **Janne Keränen**, joka totesi, ettei Toivon ajankohtaisuutta teemana täysin osattu ennakoida, kun päivien suunnittelu aloitettiin 2019. ”Meiltä pappeina odotetaan, että olemme toivon jakajia.”

Tervehdyksensä esittivät Seinäjoen kaupunginjohtaja **Jaakko Kiiskilä** sekä Seinäjoen seurakunnan kirkkoherra **Jukka Salo**. Teatteri Hysterian Improaalto -ryhmä säesti mehevät naurut mm. Papin palkka-tangolla: ”Palkkapäivä papilla on ilon päivä, mutta päivän se palkka vain kestää.”

Vuoden pappi, hiljaisuuden joogan kehittäjä **Heli Harjunpää** kuki-tettiin aplodein. Pappisliiton apurahojen saajat julkistettiin. Paikan päällä heistä oli **Miika Tarpeen-niemi**, jolle myönnettiin Pappisliiton tieteellinen apuraha pappien perus- ja täydennyskoulutuksen kehittämistarpeiden tutkimiseksi.

Toivon ulottuvuuksia käsiteltiin paneelikeskustelussa, johon osallistuivat professori **Risto Saarinen**, TM **Piia Ryttilä**, tutkija, kirjailijapastori **Panu Pihkala** ja TM **Anu Rask**. Saarinen eritteli toivon teologiasta käytyä keskustelua viime vuosikym-

meninä ja arvioi että 1990-luvulla toivo tulkittiin suureksi, eskatologiseksi toivoksi. Nyt olisi etsittävä arkitoivoja: pienten ilojen teologiaa.

Paneelikeskustelu luotasi aikamme kysymyksiä sodasta ja ympäristökriisistä, ja vaikeutta paeta niitä maailmassa, jossa teknologia tuo uutiset kaikkialle koko ajan. Anu Rask kertoi, että sukupolvien väliset keskustelut tuovat toivoa ja ymmärrystä siitä, että jokaisella sukupolvella on oma sarkansa kynnetävänä ja kullakin kriisinsä siedettävänä. Osa keskustelijoista kertoi tietoisesti rajoittavansa uutisvirran seuraamista.

Kohtaamiset täyttivät Framin

Jos painavien aiheiden paneelikeskustelu kynti aikamme suuret huolet, oli tauolla tarjolla vastapainoa. Puheenvuoroja rytmittivät **Sanna Ågrenin**, **Anu Mäki-Latvalan** ja **Ossi Mäki-Reinin** houseband, jonka monipuoliset tulkinnat kunnioittivat laulujen luonnetta, mutta löysivät

**Framin aula
täyttyi aina
ohjelman välis-
sä iloisesta pu-
heensorinasta
sekä jälleen-
näkemisistä.**

Paneelikeskustelun juontajana toimi Toivo Loikkanen, keskustelijoina Risto Saarinen, Piia Ryttilä, Panu Pihkala ja Anu Rask.

Päivien lopuksi juotiin Merja Laaksamon eläkkeellejäämiskahvit.

niihin tuoreen popahtavan otteen.

Framin aula täyttyi aina ohjelman välissä iloisesta puheensorinasta sekä jälleennäkemisistä. Näytteilleasettajien pöydistä löytyi kirjallisuutta, vaatteita, asusteita ja virikkeitä seurakunnan työhön.

Mikko Pyhtilä seurasi Papiston päiviä Suomen Lähetyssseuran pöydän takaa. Esillä oli Lähetyssseuran kustantamaa sekä seuran työhön liittyvää kirjallisuutta.

Pyhtilä kertoo käyneensä hyviä keskusteluita vieraiden kanssa lähetystyön sekä kirkon työalojen rajapinoista. Esimerkiksi Pyhtilä mainitsee lähetystyön näkyvyyden rippikoulussa sekä kansainvälisen kirkon näkymisen seurakunnan arjessa.

”Huomaan, että olemme tekemisissä ammattiryhmän kanssa, jolle kirjat ovat tuttuja ja tärkeitä”, Pyhtilä sanoo.

Iltajuhla Rytmikorjaamolla

Papiston päivien iltajuhlaan koonnuttiin Seinäjoen Rytmikorjaa-

molle, jonka tilava sali antoi mahdollisuuden kierrellä ja kohdata. Ruokaisa salaattipöytä sekä iltapalatarjoilut lähettivät yöpuulle hyvin ravittuja pappeja. Illan ohjelmasta huolehtivat täysin laidoin vuorovaikutukselle antautunut koomikko **Mikko Vaisaari** sekä kitara-vahvistimet yhteentoista kääntänyt J. Huumo Rock 'n Rolls Band. Loppuillasta isosta salista kadonneet papit saattoi löytää sivutilasta karokelaitteen ympäriltä.

Minä annan teille tulevaisuuden ja toivon

Hiippakuntadekaani **Terhi Kairan** raamattutuokio aloitettiin Jeremian kirjan 29:11 luennalla – ”Minulla on omat suunnitelmani teitä varten, sanoo Herra. Minun ajatukseni ovat rauhan eivätkä tuhon ajatuksia: minä annan teille tulevaisuuden ja toivon.”

Maanpuolustuskurssin oppeihin viitannut Kaira kiinnitti huomiota suomalaisten laskeneeseen instituu-

tioihin kohdistuvaan luottamukseen sekä heikentyneeseen oikeudenmukaisuuden kokemukseen. Kaira sanoi, että kirkolta odotetaan nyt uskon ja turvan sanoja ja tekoja, heikkojen puolustamista. Puheen- vuoro päättyi julistukseen: Jumalan lupaus tulevaisuudesta ja toivosta kuuluu kaikille.

Ympäristökatastrofi on jo täällä

Voiko perustotuksien järkkäminen viedä kohti olennaista? Ympäristöahdistus sekä ympäristökatastrofiin liittyvät tunteet ovat hälyttävän yleisiä nuorilla. Panu Pihkala esitteli tutkimusta sekä ympäristöahdistusta käsitteleviä teoksia ja kysyi, mitkä ovat papin työkalut yhteisön hädän äärellä. Toivottomuuteen ei ole syytä vajota: Pihkalalle toivo on merkityksellisyyttä – käsitys siitä, että tehtävällä työllä on merkitys, joka ei riipu lopputuloksesta.

Pihkala esitti ympäristökatastrofin tuottamat tunteet myös mah-

dollisuutena: eksistentiaalis-hengellisten pohdintojen lähteenä. Kun koko tulevaisuus vaikuttaa olevan uhattuna, saattaa perustotuuskien ja -uskomusten järkkäminen viedä kohti olennaista. Epämukavalta ja pahalta vaikuttavaan muutokseen voi kätkeytyä myös jotain tärkeää.

Ympäristökeskusteluun liittyvästä polarisaatiosta ja vastakkainasettelusta pitäisi päästä Pihkalan mukaan eteenpäin. Vastahakoisuuden tunteet pitäisi kohdata, huomioida ja validoida. Vastaavasti pappien olisi tärkeää huolehtia myös omasta jaksamisestaan työnsä keskellä.

Papiston päivien työpajat järjestettiin Framin sekä Seinäjoen seurakunnan tiloissa. Niissä käsiteltiin sosiaalisen median henkilöbrändejä ja perehdyttiin uusiin suomalaisiin

pyhiinvaellusreitteihin. Alvar Aalto-kierroksella tutustuttiin kaupungin arkkitehtonisiin aarteisiin.

Pappisidentiteetti etsii tasapainoa

Sukupolvemme pappien identiteetti sekä kirkon käsitys pappeudesta ovat jännitteiset, arvioi kirkkohistorian dosentti **Esko M. Laine** puheenvuorossaan Pappi uudella vuosikymmenellä. Uuden aikuisuuteen astuneen sukupolven uskonnollisuus on **Hannu Rantalan** kirkkososiologisen väitöskirjan *Liittyä ja irtautua: Tutkimus uskonnollisen yhteisöllisyyden rajapinnoista* näkemänä huokoisten rajapintojen määrittelemää. Uskonnollisten yhteisöjen rajapinnoissa liikutaan joustavasti: yhteisöihin liittyminen,

irtautuminen ja sitoutuminen voivat olla samanaikaisia tapahtumia.

Laine tulkitsee tutkimusta siten, että jälkimodernina aikana myös pappeus on identiteettinä liikkeessä rajapinnoilla. Pappi voi joustavasti identifioitua papiksi ja samanaikaisesti sitoutua muihin ympäröiviin identiteetteihin. ”Toisiaan seuraavat pätkät, ja seuraavan odotus ei voi olla vaikuttamatta siihen, millainen identiteetti papilla on ja mitä hän kantaa mukanaan.”

Laine jäljitti postmoderniin liitetävän kuvan lomittuvista identiteeteistä lännen kirkon sirpaloitumiseen, jonka jälkeen lännessä ei ole ollut yhtä kirkkoa. Käsitys pappeudesta on kuitenkin Laineen mukaan syntynyt ja kehittynyt yhden yhteisen kirkon aikana.

Panu Pihkalan luento on kokonaisuudessaan luettavissa kotisivuillamme pappisliitto.fi/papistonpaivat

Pappisliiton puheenjohtaja Janne Keränen toivoi Papiston päiviltä laadukkaita kohtaamisia.

Laine viittasi piispa **Teemu Laajasalon** Helsingin hiippakunnan synodaalikokouksessa pitämään puheeseen, jossa Laajasalo muistutti, että vaikka papistossa esiintyy moninaisuutta, on virka yksi ja yhteinen.

”Kun kuuntelen nuorempien kollegojen kipuilua siitä, millaista on olla pappi tässä maailmanajassa ja tilanteessa ja miten he rakentavat omaa pappisidentiteettiä ja pappeuttaan ja toisaalta kuuntelen Teemu-piispan puhetta pappeudesta, tulee jotenkin postmoderni tunnelma, sellainen, jossa vastakohdita yritetään sovittaa yhteen, toki hyvällä tahdolla ja rakkaudella”, Laine kuvasi.

Laine jatkoi arvioiden, että näitä kahta jännitteistä pappiskäsitystä on jouduttu selvittämään myös

Suomen kirkon pappisliiton historiassa. Hyvänä esimerkkinä tästä hän piti kirkon työehtosopimusjärjestelmään siirtymistä, jonka myötä pappisto pystyi neuvottelemaan työehtoihinsa ja palkkauksesta. Kun aiemmin katsottiin, että ”virka sitoi, vaati kaiken ajan ja kaiken virran”, pidettiin sopimusjärjestelmän piiriin siirtymistä jopa pappislupauksen pettämisenä. Käsitys annetusta, objektiivisesta, yhdestä pappisvirasta istuu lujassa, mutta kirkkohistoriaa lukiessa tuntuu kaukaiselta.

Näiden kahden jännitteisen pappiskuvan tasapainon etsimisestä nousee Laineen mukaan se tulevaisuuden kirkko, jossa tunnistamme ja vastaamme maailmanlopun puheeseen sekä muistutamme

siitä, että toivoa on, ja toivo on Kristus itse.

Kotiinviemisiksi hiukkanen toivoa

Piispa Matti Salomäki lähetti papit matkoihinsa: ”Toivo on kuin tie maassa; tie ei ole koskaan ollut, mutta kun monet ihmiset kävelevät siitä, tie syntyy. Nyt on meidän tehtävämme lähteä tallaamaan tuota polkua, niin että siitä syntyy tie kaikkien kävellä, toivon tie.”

Lähtöpäivänä kysyin Tapiolan seurakunnan kappalainen Ossi Tervoselta, mitä päiviltä lähtee mukaan kotiin viemisiksi. ”Hiukkanen toivoa”, Tervosen vastasi. Parasta Tervosen mukaan kuitenkin olivat kollegat. Aamen. ✕

Teatteri Hysterian Improaalto kirvoitti yleisöstä äänekkäät naurut.

Kaupunkiteologi Anu Raskin työpajassa käsiteltiin tiheiden verkostojen kaupunkeja ja sen lukuisia yhteisöjä.

Lupa toivoa

Papiston päivillä lokakuussa 2022 keskustelimme kanavatyöskentelyssä suunnittelun ja toivon suhteesta. Ryhmätöissä korostui yhtäältä hyvän suunnittelun ja toivon yhteispeli. Toisaalta korostui joustavuus ja avoimuus uudelle. Hyvin suunniteltu toiminta ylläpitää toivoa, mutta strategioita ei pidä toteuttaa pakkomielteisesti ja ryppyotsaisesti.

RISTO SAARINEN

EKUMENIIKAN PROFESSORI,
HELSINGIN YLIOPISTO

Varhaisesta lapsuudesta muistan maanviljelijävaarini, jolla oli hevonen ja heinäkärret. Nuo puiset kärret olivat niin raskaat, että ihminen ei saanut niitä liikkumaan mihinkään suuntaan. Hevonen sen sijaan veti niitä tarmokkaasti.

Nykymaailmamme suuret ongelmat, kuten sota ja pandemia, mutta ennen muuta ilmastonmuutos, ovat kuin paikalleen pysähtyneitä raskaita kärejä. Emme saa niitä omin voimin liikkumaan. Mistä saisimme hevosvoimia, jotka antaisivat motivaation ja myös kyvyn saada aikaan muutosta?

Toiveajattelun vaarat

Toivoa esitetään toisinaan tällaiseksi voimaksi. Jos vain olemme optimistisia ja toiveikkaita, reippautemme kasvaisi ja alkaisimme motivoitua muutokseen. Meillä voisi olla ”voimana toivo”, niin kuin hyvinvointioppaissa joskus kirjoitetaan.

Länsimaisen ajattelun historiassa tällaista toivokäsitystä on antiikista alkaen ja aina nyky päivään saakka arvosteltu kovin sanoin. Toivon käyttö voimavarana on toiveajattelua, eräänlaisen illuusion taikka harhakuvan luomista. Anttiin ajattelijoiden mukaan nuoret joutuvat usein pettymään juuri turhan toiveikkuutensa vuoksi. Aikuinen, kypsä ihminen ei enää elä samalla tavalla haaveiden ja toiveiden ympäröimänä.

Toivon taakseen jättäminen on nykypäivänkin suosittu ajattelutapa. Euroopalainen extinction rebellion -liike, Suomessa Elokapiinan nimellä tunnettu, lanseerasi pari vuotta sitten iskulauseen ”when hope dies, action begins”, eli kun toivo kuolee, toiminta alkaa. Ajatuksena on tällöin juuri turhan toiveajattelun taakseen jättäminen. Vasta kun tajuaamme, ettei toivoa ole, kykenemme toimimaan vapaasti ja ilman harhaluuloja. Hieman lievemmassä muodossa toiveajattelua ovat arvostelleet niin kutsutun positiivisen ajattelun kriitikot. **Barbara Ehrenreichin** mukaan

**Toivoon kuuluu valmius
yllätyksiin ja joustavuus.**

amerikkalaisen yhteiskunnan pyrkimys optimismiin ja positiiviseen ajatteluun on tosiasiaa vienyt ihmisiltä kyvyn ymmärtää elämän vaikeita ja vakavia asioita. Näin positiivinen ajattelu estää vaikeuksien voittamista.

Toivominen pitää siis erottaa pelkästä toiveajattelusta. Monissa kielissä näille kahdelle asialle on eri sanatkin, niin kuin englannin hope ja wish tai saksan hoffen ja wünschen. Filosofien ja Elokapinan olennaista toivokritiikkiä vastaan voidaan puolustaa lujempaa ja oikeutettumpaa toivoa. Kristinuskossa luja toivo esitetään Jumalan lupaukseen ja uskollisuuteen ankkuroituneena.

Kantin luja toivo

Myös maallisessa ja järkiperaisessa ajattelussa voidaan luonnehtia luja ja oikeutettu toivo. Saksalainen filosofi **Immanuel Kant** kuvaa tällaista toivoa teoksessaan Puhtaan järjen kritiikki. Vaikka Kant ei yli 200 vuotta sitten kirjaa kirjoittaessaan tiennyt mitään ilmastonmuutoksesta, hänen ajatuksiaan voidaan soveltaa myös ilmastoahtadistukseen.

Teoksensa loppupuolella Kant esittää niin kutsutun puhtaan järjen kaanonin. Sen mukaan järjen käyttö tiivistyy kolmeen kysymykseen: 1. Mitä voin tietää? 2. Mitä minun tulee tehdä? 3. Mitä saan toivoa?

Kolmannen kysymyksen verbi ”saada” tarkoittaa tässä lupaa taikka oikeutusta. Kant opet-

KUVAHÖVI

taa, että kaksi ensimmäistä kysymystä tulee ensin pohtia kunnolla. Vasta niiden jälkeen avautuu kolmas kysymys.

Kun tietämisen ja tekemisen ehdot täyttyvät, henkilöllä on lupa taikka oikeutus toivoa, Kant ajattelee. Hän varoittaa lukijaansa, että lupa taikka oikeus ei sinänsä takaa, että toivomisen kohde toteutuu. Jokin ulkoinen seikka voi hyvinkin estää toivon toteutumisen. Mutta oikein tietävällä ja tekevällä henkilöllä on tiedon ja tekemisen myötä lupa toivoa.

Kantilaisessa ajattelussa toivo ei ole hevonen, vaan pikemmin paikalleen juuttunut kärry. Se ei lähde liikkeelle itsestään eikä ajattele malla myönteisesti. Kantille oikea tietäminen ja oikea tekeminen ovat yhdessä ne hevoset, jotka voivat saada toivomisen kärryn liikkeelle. Ota selvää, mikä on tiedollisesti mahdollista, ja toimi omakohtaisesti sen puolesta. Sen jälkeen sinulla on lupa toivoa, ja toivosi voi lähteä liikkeelle tiedon ja velvollisuuden suuntaisesti.

Hyvin suunniteltu toiminta ylläpitää toivoa, mutta strategioita ei pidä toteuttaa pakkomielteisesti ja ryppyotsaisesti.

Avoimuus yllätyksille

Toivo ei itsessään ole voima, vaan tietäminen ja tekeminen ovat voimia toivoa varten. Ne ovat hevosia, jotka vetävät toivon kärryä. Elokapinan iskulausetta voisi näin muuttaa muotoon: tiedon ja omakohtaisen toiminnan myötä meillä on lupa toivoa.

Vaikka toivo kytkeytyy näin toimintaan, se ei kuitenkaan ole pakkomielteistä aktivismia. Sellaisesta varoittaa antiikin myytti Aktaionista, innokkaasta metsästäjästä, joka jahtaa kaurista vinttikoiransa ja verikoiransa avulla. Vinttikoina kuvastaa nopeaa järkeä, joka laskee mahdollisuuksia. Verikoina puolestaan on tahto ja toiminta, joka siirtää laskelmat teoiksi. Aktaionin rymistely metsässä suututtaa

metsänjumala Dianan, joka päättääkin muuttaa Aktaionin itsensä kauriiksi. Muodonmuutoksen jälkeen Aktaionin omat koirat, järki ja tahto, käyvät tämän kauriin kimpun ja raatelevat isäntänsä.

Aktaion-myytti kuvaa pakkomielteistä toimintaa. Metsästäjä jahtaa lopulta itseään, hän onkin projisoinut halunsa kohteeseen kaikki omat piirteensä. Tällöin lopulta käy niin, että pakkomielteinen halu koituu metsästäjän omaksi kohtaloksi. Aktivistin suunnitelma ei saisi liikaa heijastaa vain toimijan omia kuningasajatuksia ja päähänpintymisiä. Toivotulle asialle pitäisi jättää siis myös vapautta ja toisenlaisuutta. Toivoon kuuluu valmius yllätyksiin ja joustavuus. ✕

ESSI HYVÖNEN

TEOLOGIAN MAISTERIOPISEKELIJA,
HELSINGIN YLIOPISTO

Työharjoittelijan mietteitä

Niin päättyi kahden kuukauden harjoitteluni AKI-liittojen toimistolla Pasilassa. Aika kului kuin siivillä, ja ihan huomauttamatta koitti lähtökahvien aika.

Tänä syksynä tapetilla on ollut palkaton korkeakouluharjoittelu. Itse olen siitä onnekkaassa asemassa, että pääsin suorittamaan palkallista harjoittelua paikkaan, jossa työelämään tutustuminen on ollut turvallista ja – suoraan sanottuna – kivaa. Ammattiliitossa harjoittelun suorittamisen yksi kiistaton etu on se, että täällä ajatellaan sitä kuuluisaa työntekijän etua. Ei ole tarvinnut pahemmin pohtia sitä, vedetäänkö nyt naiivia opiskelijaa kuin pässiä narussa.

Yliopisto on tiedeyhteisönä itselleni mieluinen paikka. Kaikilla elämän osa-alueilla ei akateemisuudella ole yhtä suurta merkitystä, mutta tällaisessa työssä siitä on kiistatta etua. Lähdekriittisyys, medialukutaito ja sujuva suomen kielen taito ovat vain joitakin akateemisia hyveitä, joista olen harjoittelussa hyötynyt. Voin kuitenkin todeta, että harjoittelu itsessään on todellakin kehittännyt juuri niitä työelämätaitoja, joita tulin tänne opettelemaan.

Harjoittelu
on kehittännyt
juuri niitä
työelämätaitoja,
joita tulin tänne
opettelemaan.

Jo harjoittelupaikan hakuprosessi itsessään opetti taitoja työelämästä – omien taitojen tunnistaminen on hyvin tärkeä taito työllistymistä ajatellen. Harjoittelussa pääsin tutustumaan erilaisiin työtehtäviin ja työönkuviin. Olen käynyt vierailemassa toimistomme työntekijöiden luona, tutustunut heidän toimenkuviinsa ja koulutuspolkuihinsa.

Olen toiminut sihteerinä kokouksissa, hävittänyt vanhentuneita asiakirjoja, osallistunut erilaisiin kokouksiin, tilannut haalari-merkkejä, esitellyt liittoa uusille alan opiskelijoille, tuottanut somemateriaaleja ja toiminut jokapaikanhöylänä Papiston päivillä. Olen tehnyt vaikka mitä! Joitakin kertoja olen vitsaillut harjoittelijan kahvinkeittoaidoista,

mutta kahvit olen joka kerta keittänyt ihan vain omasta halustani.

Toimistolla minuun on uskottu ja minua on aina autettu. Työyhteisö on lempeä ja hyväntuulinen, ja siellä on sijaa omalle persoonalle ja kysymyksille. Vaikka harjoittelun lyhytkestoinen luonne oli meidän kaikkien tiedossa, tuli meille silti yllätyksenä ajan loppuminen. Päälimmäisenä tunteena on kiihtoisuus siitä, että pääsin harjoittelemaan työelämätaitoja ja asiantuntijuutta juuri AKI-liitoille. ✕

Aktiivista asiantuntemusta muovikuorien sijaan

- papin somebrändiä etsimässä

Pitääkö rivipapin brändätä itsensä? Monelle jo termi brändi aiheuttaa allergisen reaktion, mutta voisiko se kuitenkin tuoda uusia näkymiä työhön Herran elopellossa?

VISA VILJAMAA
SISÄLLÖNTUOTTAJA,
PAPPI, HELSINKI

JAN AHONEN
VERKKOTUOTTAJA,
PAPPI, ESPOO

Media rakentaa todellisuutta voimakkaammin kuin ennen. Ihmiset kohtaavat asiat sellaisina kuin ne välittyvät mediasta. Tämä vaikuttaa kaikkeen käyttäytymiseen, kulutuspäätöksistä äänestyskopissa tehtäviin valintoihin. Mediakenttä on pirstaloitunut, ja ihmiset saavat tietoa ympäröivästä maailmasta useista erilaisista läh-

teistä. Toisaalta median vuorovaikutuksellisen painotuksen kasvu on merkinnyt sitä, että passiivinen median kuluttaja on muuttunut aktiiviseksi osallistujaksi ja sisällöntuottajaksi.

Toinen merkittävä seikka on, että tieto kulkee hyvin nopeasti ja siinä sivussa myös virheellinen informaatio sekä erityisesti instituutioiden kohdalla mahdollisiin mainekriiseihin johtavat kielteiset uutiset. Sukupolvien ero on median alueella huomattavan suuri johtuen muun

muassa teknologian kehityksestä. Erilaisten median portinvartijoiden rooli on merkittävästi vähentynyt. Nuorempien tapa käyttää mediaa poikkeaa vanhempien ikäluokkien tavasta.

Muutoksen seurauksena kirkon tulisi olla mukana foorumeilla, joilla käydään maailmankatsomuksellista keskustelua. Kirkon vaikutus ja näkyvyys toteutuvat yhä enemmän median kuin esimerkiksi jumalanpalvelusten kautta. Nykyinen kirkon Ovet auki -strategia korostaakin, että viestinnän ei tule olla vain tiedottavaa, vaan läpeensä vuorovaikutuksellista toimintaa,

Moni somen käyttöään miettivä pappi saattaa kokea viran jäykistävän omaa sometekemistä. Mitä uskallan sanoa?

jossa kirkon missio on läsnä. Tämä puolestaan vaatii mediaosaamista ja myös tietystä määrin ”markkina-henkistä” otetta, jonka avulla viesti olisi mahdollisimman tavoitettava ja houkutteleva.

Kilpailu sosiaalisessa mediassa on ankaraa, kun yhden minuutin aikana syntyy pelkästään Instagramiin lähes 700 000 uutta julkaisua. Kylmä lähtökohta on, että kirkon näkemykset kilpailevat mediassa kaikkien globaalisti tarjolla olevien näkemysten kanssa. Hengellisissä kysymyksissä kirkon puoleen ei käännäytetty itsestään selvästi ensimmäisenä. Houkuttelevampi näkemys saattaa löytyä mistä tahansa muualtakin. Piispojen arvovalta ei esimerkiksi ole takavuosien tasolla, vaan keskustelun avauksilta vaaditaan melkoista viestinnällistä pelisilmää.

Pappi brändinä?

”Henkilöbrändi” terminä herättää tunteita. Monilla ensimmäinen assosiaatio on muovinen itsetehostus ja katteettomat lupaukset sosiaalisessa mediassa. Kristinuskon piiristä tulevat mieleen esimerkiksi ihmisten uskonnollista kaipuuta hyödyntävät yhdysvaltalaiset televisioevangelistat. Erilaisten kaupallis-

ten käsitteiden tuominen kirkkoon onkin tehtävä harkiten ja käsitteet määritellen. Kirkko ei kaipaakaan yhtään enempää asiakaspuhetta. Jo-kaisella kuitenkin on henkilöbrändi, jos määrittelemme sen ”muiden ihmisten muodostamaksi käsitykseksi osaamisestamme ja ammattimaisuudestamme”. Raamatullinen tapa lähestyä henkilöbrändejä on verrata niitä uusitamentillisiin lahjan tai karisman käsitteisiin. Kyse on siitä, että antaa omat kykynsä (karismat) kirkon viestinnän kirkastamiseksi.

Luterilaisuus on perinteisesti korostanut Sanan vaikuttavuutta ylitse sen julistajan henkilökarisman ja miellyttävän ulkonäön. Sosiaalisen median perussääntö on kuitenkin, että ihmiset kiinnostavat yhteisöjä enemmän. Asiantuntevat ja edukseen erottuvat työntekijät ovat usein yhteisöjen viestinnällinen kärki, uskottavimmat kommunikoijat.

Henkilöbrändi on kirkon kontekstissa aktiivista ja tarjolla olevaa asiantuntijuutta. Sosiaalisen median toimintaympäristössä kannattaa luottaa aitouteen ja etsiä yrityksen ja erehdyksen kautta omaa tapaansa olla esillä. Ytimessä on oman osaamisen tunnistaminen ja sen jakaminen. Usein vastaus on erikoistua jonkin vähemmän kilpail-

lun osa-alueen osaamiseen. Moni somen käyttöään miettivä pappi saattaa kuitenkin kokea viran jäykistävän omaa sometekemistä. Mitä uskallan sanoa? Onko pappeuden julkisuuskuva nyt yksin harteillani?

Julkaisurohkeutta voi edistää keskustelemalla sosiaalisesta mediasta, sen tavoitteista ja siellä tehdystä työstä esihenkilön kanssa. Voisiko vuosi 2023 olla viimein vuosi, jolloin sosiaalisessa mediassa tapahtuva työ nähdään oikeasti korvauksen arvoisena työnä? Iso osa sosiaalisessa mediassa tehtävästä työstä on muille näkymättömiä. Esimerkiksi yksityisviesteissä käydyt keskustelut eivät ole muilla tiedossa, joten tämän tiedottaminen lisännee somessa tehdyn työn arvostusta kenen tahansa silmissä.

Esihenkilön tukea tarvitaan myös tilanteissa, joissa päivitykset lyövät hyökyaaltoja, välillä myös perinteisen median puolelle saakka. Mielipiteitä jakava päivitys tai sitä seurannut uutinen ei ole vain mainehaitta, vaan myös mahdollisuus. Useampi kirkollinen somevaikuttaja onkin saanut seuraajamäärää kasvuun, kun perinteinen media on tarttunut ristiriitaiseen aiheeseen.

Kirkon lähtökohdat sosiaalisessa mediassa onnistumiselle ovat hyvät. Työntekijämme ovat kautta linjan koulutettuja kohtaamaan ja keskustelemaan. Moniammatillisesta työyhteisöstämme löytyy osaamista vauvasta vaariin ja teoriasta tekoihin. Kirkko kantaa pitkää hyvän elämän traditiota. Seurakunnilla on yhä monilla paikkakunnilla hyvät resurssit.

Sosiaalisen median perussääntö on, että ihmiset kiinnostavat yhteisöjä enemmän.

Rohkeasti vaikuttajayhteistyöhön

Papin pitäisi olla kirkon työntekijöistä se, jolla on ”Sana hallussa”. Suomalainen pappi on yliopiston käynyt uskonnon ja uskonnollisuuden asiantuntija ja koulutuksensa puolesta laaja-alainen osaaja, lyhyesti sanottuna ihmisyyden monien kysymysten asiantuntija. Näyttää kuitenkin, että takavuosien papin rooleja ovat vallanneet erilaiset self help -hahmot ja usein kotikutoisen henkisyysmarkkinoitsijat. Jostain syystä vaikkapa perheneuvojien, diakonien ja sairaalapapin työ jää julkisuuskilpailussa toiseksi.

Kenen ääni kuuluu, kun käydään julkista keskustelua toivosta, surusta tai muista myös uskon kannalta keskeisistä sisällöistä?

Vaikuttaja on usein ”yhden henkilön mediatuomari”. Hän kirjoittaa, editoi, kuvaa ja esiintyy. Hänen tulisi olla omastaan jakava tarinankertaja, joka on myös keskusteleminen, kannustava ja helposti lähestyttävä. Vaikuttajuuden kivijalka on riittävä sosiaalisen median erilaisten alustojen läsnäolo ja näiden välinen ”orkestraatio”. Esimerkiksi podcastin, Instagramin ja blogin yhdistelmä on vahva. Vaikuttajan läsnäolo somessa on pääsääntöisesti maraton, mutta näyttävät sprintit ovat eduksi kokonaisuudelle.

Kaikkea ei aina tarvitse tehdä itse. Eräs potentiaalinen mahdollisuus vaikuttaa sosiaalisen median kautta on myös yhteistyö verkoston jo rakentaneen somevaikuttajan eli

Ulkonäköutkija
ja somevaikuttaja
Erica Åberg:

Kolme vinkkiä papin sometyöhön:

1.
Ole aito

2.
Sisältö ei saa olla liian harkittua

3.
Lisää vuorovaikutellisuutta

ns. influencersin kanssa. Etuna on se, ettei verkostoa tarvitse rakentaa itse. Näin voidaan tavoittaa kohderyhmä, jota seurakunnan omat tilit eivät muuten tavoittaisi. Tämä on siis erityisen hyvä keino saavuttaa henkilöitä ”kirkkokuplan” ulkopuolelta. Kun valitset yhteistyö influencersia kampanjaan, tarkista: Mikä on hänen työnsä laatu? Onko hänellä sitoutunut yhteisö? Kuinka suuri on hänen vaikutusalueensa? Kenet hän tavoittaa? Keiden muiden kanssa hän on työskennellyt? **X**

Visa Viljamaa:
Twitter & Instagram @visapas
Jan Ahonen:
Twitter & Instagram @janahonen

Tämä rakennus olemme me

– yhteisöistä ja urbaanista uskosta

Miten kaupungistuminen vaikuttaa meidän jokaisen työkuvaan? Minkälaisia kokemuksia yhteisöistä ja niiden rakentamisesta kuulemme toisiltamme? Mitä ajatuksia herää avainten vallasta ja sen jakamisesta konkreettisessa mielessä? Kaupunkiteologian kanavassa keskusteltiin yhteisöistä urbanisaatiokehityksen pyörteissä.

ANU RASK

KAUPUNKITEOLOGIAN
VÄITÖSKIRJATUTKIJ,
HELSINGIN YLIOPISTO

Yhteisöä voidaan rakentaa erilaisin tavoin. Papiston päivien kaupunkiteologian kanavassa esimerkkitapauksina toimivat kokemukset Kallion seurakuntaan kuuluvan Alppilan kirkon vireästä toiminnasta 2010-luvun alussa sekä Hyvän toivon kapelin toiminnasta Jätkäsaarella. Näihin tapauksiin kanavan osallistujat peilasivat kokemuksiaan omista yhteisöistään.

Eräs mahdollinen tapa tarkastella yhteisön menettelytapoja on kolmen erilaisen toimin-

tamallin jatkumo. Yhdessä ääripäässä auktoriteetti on tiukasti yhteisön työntekijöillä. Tämä on hyvin helppo ja siisti tapa järjestää yhteisön toimintaa – ei synny ylimääräistä sotkua ja hämminkiä, kun ihmiset tulevat valmiiseen pöytään osallistumaan. Näinhän kirkossa on usein perinteisesti toimittu.

Toisessa ääripäässä avaimia jaetaan kaikille ja kaikki saavat toteuttaa ideoitaan vapaasti. Meno on villiä ja suunnittelematonta. Tällainen toiminta on ollut enemmän tai vähemmän tyypillistä 2010-luvun neljänn-

Yhteisössä tapahtui myös upeita asioita. Niistä yksi oli omistajuuden kokemus, joka eli vahvana Alppilassa.

sektorin kansalaistoiminnalle.

Kultainen keskitie on sitten halitumpaa ja suunnitelmallisempaa ideointia ja toteuttamista, missä työntekijät ovat aidosti osa yhteisöä, ohjaavat yhteisöä pohtimaan omaa itseymmärrystä ja ottavat vastuun asioiden suunnittelemisesta ja toteuttamisesta yhteisöstä nousevien tarpeiden ohjaamina.

Uudenlaista ruohonjuuritason kansalaistoimintaa

Uudenlainen omaehtoinen vapaaehtoistoiminta oli hyvin leimallisesti esillä Kallion kaupunginosassa 2010-luvun vaihteessa. Uudenlainen kaupunkiaktivismi muutti koko kansalaisyhteiskuntaa ja haastoi vallitsevan ajattelun kansalaisten osallisuudesta ja toimijuudesta yhteiskunnassa. Järjestötoiminnan ulkopuolelle rakentunutta uutta kansalaistoiminnan aluetta alettiin kutsua neljänneksi sektoriksi.

Neljännen sektorin toiminnalle tunnusomaisia piirteitä ovat aloitteellisuus, proaktiivisuus, rakentavuus, tee se itse -henki, commons-ajattelu, sosiaalisen median hyödyntäminen sekä kaupunkitilassa toimiminen. Neljännen sektorin toiminta on järjestötoiminnan ulkopuolista kansalaisten itse organisoimaa ja omaehtoista yhteistoimintaa.

Kalliossa näkyvästi tapahtuvaa neljännen sektorin kansalaistoimintaa oli esimerkiksi Kallio-liikkeen toiminta, Kallio Block Party -katujuhla, kaduille levittäytyvien Pop up -ravintoloiden tapahtuma Ravintolapäivä, kaupunkiviljelyhankkeet, Kallioaseman Vapaakaupunki, kaupungin laajuinen kierrätystapahtuma Siivouspäivä, kesäviikonloppuina kaduille levittäytyvät kirpputorit sekä facebook-kirpputori Kallio kiertää. Omaehtoisen kansalaistoiminnan lisäksi Kalliossa toimi myös monia perinteisiä kansalaistoimintaa järjestäviä kolmannen sektorin toimijoita kuten Kallion seurakunta, Kalliolan settlementti ja Helsingin Diakonissalaitos. Alueella vahvana vaikuttava kaupunkiaktivismi henki vaikutti myös perinteisiin toimijoihin rohkaisten kokeileviin, projektimaisiin ja performatiivisiin toimintamuotoihin.

Omaehtoisuuden henki vaikutti myös Kallion seurakunnan työntekijöihin – projekteja, tapahtumia ja toimintaa oli valtavasti. **Teemu Laajasalon** tullessa Kallioon kirkkoherraksi vuonna 2013 hän toi tullessaan Helsingin Agricolaan kirkolla testattuja toimintamuotoja, kuten ajatuksen ravintolasta ja kohtaamispaikasta kirkossa.

Seurakuntalaisten aloitteesta kehitettiin myös monenlaista muuta

toimintaa – kirkon aulaan rakennettiin kahvila, lauantaisin kokoonnuttiin korkeatasoiselle brunssille ja perustettiin Kallion kulma -blogi, joka laajeni seurakunnan ylläpitämäksi yhteisömediaksi. Lisäksi kirkolla kokoontui useita monikulttuurisia yhteisöjä. Kirkon aula oli helpposti saavutettava, kynnys kirkkoon saapumiselle oli matalalla, ja etenkin alueen lapsiperheet hyödynsivät kohtaamispaikkaa, tapahtumia ja kahvilaa. Toimintaa ja yhteisöä ei rakennettu leimallisesti messuyhteisön ympärille; usein kahvilassa ja tapahtumissa kävivät eri ihmiset – joskin osittain myös samat – kuin sunnuntai messussa.

Työntekijävaihdokset ja lopulta korona-aika muuttivat toimintaa Alppilan kirkolla. Yleisesti voi sanoa, että sittemmin toimintakulttuuri sekä kolmannen että neljännen sektorin toimijoilla on muuttunut – yhden ihmisen ideaa lähdetään harvoin enää sellaiseen välittömästi ja suunnitelmattomasti toteuttamaan.

Erottautuminen on vaikeampaa ja edellyttää enemmän verkostoja, verkostoitumista ja suunnitelmallisuutta. Voisi ajatella, että kansalaistoiminta on muuttunut ammattimaisemmaksi – tai ainakin vähemmän spontaaniksi – verrattuna siihen ryöpsähdykseen, joka 2010-luvun alussa koettiin. On siis tapahtunut melko iso muutos muutamassa vuodessa.

Mitä jäi käteen?

2010-luvun alun toiminta oli tempoilevaa – asioita toteutettiin, mutta ei juuri suunniteltu loppuun asti. Seurakuntalaisten ja työntekijöiden

Ympäröivä maailma vaikuttaa aina yhteisöön ja sen elämään.

välillä oli ajoittain ristiriitoja ja jännitteitä. Juuri sitä paljon puhuttua ruohonjuuritasolta nousevaa seurakuntalaislähtöistä toimintaa ja seurakunnan roolia toiminnan mahdollistajana ei osattu tarpeeksi hyvin tunnistaa ja hyödyntää.

Yhteisössä tapahtui myös upeita asioita. Niistä yksi on omistajuuden kokemus, joka eli vahvana Alppilassa. Eikö olisi ihanteellista, että sellainen toteutuisi joka ikisessä messuyhteisössä? Kirkkoon tulisi ihmisiä, jotka ajattelisivat, että tää on mun kirkko, mun yhteisö ja haluan olla tekemässä ja toteutta-

massa, en ainoastaan valmiissa pöydässä osallistumassa.

Peilauspintana Alppilan kirkon vireälle elämälle Kaupunkiteologian kanavassa toimi Hyvän toivon kappelin messuyhteisö Helsingin Jätkäsaareissa. Täysin uuteen kaupunginosaan luotavaa messuyhteisöä on alusta asti rakennettu suunnitelmallisesti yhteisönrakentamisen keinoin alun ideapajoista aina tuunaa messu-toimintaan. Toiminnanjohtaja **Hannu Varkkia** siteeratakseni: ”Kun perinteitä ei ole, ne täytyy itse luoda.” Hyvän toivon kappelin alkuvaiheet on kirjattu perusteellisesti

Hannu Varkin ylemmän pastoraalitutkinnon lopputyössä *Yhdessä, avarasti, syvällisesti* (2022).

Yhteisöesimerkit synnyttivät kaupunkiteologian kanavassa runsaasti keskustelua osallistujien omista kokemuksista. Urbanisointumiskehitys koskettaa jollakin tavalla kaikkia alueita, kysymys ei siis ole jonkinlaisesta vastakkainasettelusta kaupunkiteologian ja maaseututeologian välillä. Ympäröivä maailma – oli se sitten kaupunginosa identiteetteineen tai pienen kunnan elämäntodellisuus – vaikuttaa aina yhteisöön ja sen elämään. ✕

Tulevaisuus ja toivo

ilmastonmuutoksen maailmassa

PIIA RYTILÄ
TEOLOGIAN MAISTERI,
HELSINKI

Kun ajattelee tulevaisuutta tietoisena ilmastotutkimuksen tuloksista, näyttää synkältä. Sään ääri-ilmiöitä tapahtuu eri puolilla maailmaa jo nyt, ja pahempaa on luvassa. Päästöt jatkavat nousuaan ja ilmaston lämpeneminen etenee. Jos ilmasto lämpenee nykyisellä tahdilla, maapallon elinolosuhteet muuttuvat radikaalisti tällä vuosisadalla.

Kuitenkin maailma on Jumalan luoma ja oma, ja tässäkin kaikuvat kuuluisat sanat: ”Minä annan teille tulevaisuuden ja toivon.” Mitä Ju-

malan antama tulevaisuus ja toivo merkitsevät ilmastomuutoksen aikakaudella? Tätä kysymystä lähdin tutkimaan gradussani joitakin vuosia sitten ja perehdyin ekoteologian alalajiin, jota tässä kutsun ilmasto-teologiaksi.

Teologisia teemoja

Eko- ja ilmastoteologiassa on tyypillistä korostaa luomakunnan merkitystä. Esimerkiksi sellainen tulkinta pelastuksesta, joka tapahtuu pelkästään tuonpuoleisessa luomakunnan ulkopuolella, sivuutetaan tai torjutaan. Luomakunnan näh-

dään olevan tavalla tai toisella mukana pelastuksessa, esimerkiksi niin, että luomakunta kirkastetaan tai otetaan osaksi Jumalan luomaa uutta taivasta ja maata.

Luomakunnan merkitystä tarkastellaan myös liittyen jumalakäsitykseen. Hyvä esimerkki on panteistinen jumalakäsitys, joka merkitsee sitä, että Jumala on läsnä luodussa, mutta myös ylittää sen. Tällöin korostuu kaiken elämän pyhyys, ja luonnolla on syvä hengellinen merkitys. Luonnon suojelemisen tarve sisältyy tällaiseen näkemykseen erittäin kiinteästi.

Ilmastomuutos teologisena kysymyksenä liittyy myös ihmisten väliseen oikeudenmukaisuuteen. Ilmastomuutoksen aiheuttajat ovat pitkälti eri ihmisiä kuin siitä pahiten kärsivät. Tässä yhteydessä sovelletaan esimerkiksi Jeesuksen opetusta viimeisestä tuomiosta ”kaiken, minkä te olette tehneet yhdelle näistä vähäisimmistä, sen te olette tehneet minulle”.

Uhka ja toivo

Tutkimassani ilmastoteologiassa yhteisenä lähtökohtana on tuleva uhka. Teologit ottavat vakavasti il-

mastotutkimuksen varoittavat tulevaisuusskenaariot ja pohjaavat teologiansa sille. Ilmastoteologiassa on tyypillistä pyrkiä muutokseen – moni kirjoittaja käy läpi konkreettisia ehdotuksia kestäväan elämäntapaan, ja teologialla pyritään muuttamaan ihmisten syviä uskomuksia ja niistä kumpuavaa toimintaa. Jotkut teologeista näkevät teologian kokonaan välineellisenä ja arvioivat sen hyvyttä suhteessa siihen, kuinka paljon se saa aikaan toimintaa luomakunnan hyväksi.

Uhkaavasta lähtökohdasta huolimatta kaikilla on toivo siitä, että

parempi tulevaisuus on mahdollinen. Näkemykset siitä, millainen hyvä tulevaisuus on ja millä edellytyksillä siihen päästään, poikkeavat toisistaan.

Tutkimistani teologeista **Anne Primavesi** ja **Stefan Skrimshire** korostavat vahvasti ihmisten roolia ja vastuuta tilanteesta. Ilmastomuutos on ihmisten omaa aikaansaannosta ja tapahtuu Jumalan tahtoa vastaan. On myös ihmisten toiminnasta kiinni, pystytäänkö tilannetta korjaamaan. Pelastusta tuonpuoleisuudessa pidetään haitallisena uskomuksena, sillä sen nähdään estävän

toimintaa luomakunnan hyväksi.

David Atkinson ja **Neil Messer** puolestaan korostavat Jumalan vallan lopullisuutta ja näkevät ihmisten toiminnan reaktionä tälle, esimerkiksi todistuksena Jumalan pelastavasta rakkaudesta. Ihmisten roolia korostavat näkevät hyvän tulevaisuuden epävarmimpana, kun taas Jumalan valtaa korostavilla luottamus on suurinta.

Ihmisten ja Jumalan kumppanuus

Valtaosa ilmastoteologiasta yhdistää tavalla tai toisella ihmisten vastuun ja Jumalan vallan ja huolenpidon maailmastaan. **Timothy Gorringer** kirjoittaa ilmestyskirjan hengessä tapahtuvasta varoituksesta. Jumala varoittaa, ja ihminen voi varoituksen pohjalta toimia. **Peter M. Scott** kirjoittaa Jumalan antavan ihmisille ja luomakunnalle ”armonaikaa” ja uusia tilaisuuksia kääntää suunta. Tällaisessa mallissa korostuu ihmisen vapaa tahto, ja on mahdollista myös epäonnistua.

Michael S. Northcott ja David Atkinson viittaavat vedenpaisumukseen ja Nooan. Nooan kaltaisten Jumalaa kuuntelevien yksilöiden kautta Jumala voi nytkin toimia maailmassa. Olennaista on Juma-

lan halu luomakunnan pelastumiseen – ilmastomuutos ei esiinny ilmastoteologiassa vedenpaisumuksen kaltaisena Jumalan rangaistuksena ihmisille.

Poliittiseen teologiaan erikoistunut Northcott puhuu Jumalan roolia myös suhteessa siihen, kuinka monimutkaiset rakenteet ovat ilmastomuutoksen taustalla – vain Jumala pystyy sovittamaan niin kompleksisen tilanteen.

Ehkä syvimmälle ihmisten ja Jumalan keskinäiseen kumppanuuteen mennään Sallie McFaguen panenteistisessä ekoteologiassa. Hänen teologiassaan maailma on Jumalan ruumis ja ihmiset tämän ruumiin itsestään tietoinen osa. Ihmiset ovat vaikutusvaltansa takia Jumalan kumppaneita hyvässä ja pahassa. Ilmastomuutos osoittaa ihmisten vaikutusvallan, ja haasteena on käyttää tätä valtaa hyvin. Ympäristön suojelun tarve on panenteistiseen teologiaan sisäänkirjoitettuna: mitä meille ja maailmalle tapahtuu, tapahtuu myös Jumalalle.

Ilmastotoiminnan teologisia perusteita

Kanavassa tehtiin myös pientä katsausta kristittyjen ilmastotoimijoiden teologisiin perusteisiin. Ih-

misille annettu tehtävä viljellä ja varjella motivoi konkreettista luonnonsuojelutyötä. Työn kautta pyritään täyttämään tätä tehtävää käytännössä.

Kansalaistottelemattomuutta harjoittavilla kristityillä ilmastoaktivisteilla puolestaan korostuu Jeesuksen esimerkki haitallisten lakien ja sääntöjen rikkojana. Jeesus rikoi sääntöjä esimerkiksi parantaessaan sapattina, ja moni nykypäivän kristitty aktivisti näkee seuraavansa Jeesuksen esimerkkiä asettaessaan elämän suojelemisen lakien ja sääntöjen edelle. Aktivistit samastuvat myös varhaisiin kristittyihin, jotka kohtasivat vainoa ja joille vankilaan joutuminen oli tuttua.

Kristinuskon anti

Useampi lähde puhuu siitä, että kristittyjen anti ilmastoliikkeelle on Jumalan evankeliumeissa antama toivo. Kristityillä on mahdollisuus elää todeksi tai heijastaa Jumalan hyvyyttä ja tulevaa valtakuntaa. Valtaosa ilmastoteologiasta korostaa ihmisten ja Jumalan yhteistyötä tilanteen ratkaisemisessa, mikä antaa vahvan viestin: vaikka työ on valtava ja onnistuminen epävarmaa, me emme tee tätä yksin, emmekä pelkästään omin voimin. ✕

TORSTI HENTTINEN

JÄRJESTÖSIHTEERI, KAAPATUT LAPSET RY

Toivoa löytyy enemmän kirkon ulkopuolelta.

Aloittaessani työni Kaapatut Lapset ry:ssä parisen vuotta sitten, kiinnitin huomioni siihen, että toimintasuunnitelman ytimeen oli nostettu sana ”toivo”. Sana vilisi kaikkialla: yhdistyksen neuvontatyötä kutsuttiin Toivon taloksi, yhdistyksen jäsenlehden nimi oli Toivo, se oli keskeisenä osana strategiaa ja löytyi vuosien ajan erilaisista yhteyksistä. Yhdistys juhlisti tänä vuonna 25 vuotta kestänyttä taivaltaan: ”Toivoa ja tukea jo 25 vuotta”.

Teologina toivon nostaminen keskeisesti yhdistyksen toiminnan keskiöön tuntui jotenkin arveluttavalta. Kyseessä on kuitenkin uskonnollisesti sitoutumaton yhdistys ja omassa ajatusmaailmassani toivo sävähti sanana, jolla on kristillinen arvolutaus. Suhteellisen nopeasti saanaan kuitenkin tottui uudessa ympäristössä. Täytyyhän sitä nykyaikana yhdistyksenkin kehittää brändiään jonkin ympärille.

Aika ajoin omista kokemuksista nouseva arvolutaus toivolle on kuitenkin nostanut päätään. Tein siis pienen kokeilun ja hain toivoa parilla eri internetin hakukoneella. Tulokset yllättivät: toivoa ei löydy kirkosta! Selasin pari ensimmäistä sivua hakutuloksia. Toivolla rakennetaan rakennuksia, siitä löytyy Wikipedian artikkeli nimenä ja tunteena sekä siellä voi käydä lounaalla. Myös erilaiset yhdistykset ovat ottaneet sanan omakseen. Toivolla saa tukea erilaisiin sairauksiin, addiktioihin ja ympäristöahdistukseenkin löytyy toivoa. Kaapatujen lasten nettisivut eivät tulleet vastaan, joten

lieneekö aika pohtia hakukoneoptimointia.

Kristillinen toivo ei siis noussut hakutuloksissa juurikaan esiin, vaikka suurin hakukone sitä osakin ehdottaa aiheeseen liittyvänä hakuna. Pelkällä toivolla kristillisyyden ensimmäinen häivähdyks löytyi aihepiiristä virsistä. Seuraavaan kristilliseen viittaukseen asti en päässyt, sillä tuloksiin alkoi tupsahdella oluita, jotka harhauttivat minut pois tiedon haun lähteiltä.

Näyttää siis siltä, että omat oletukseni ja taustani olivat pettäneet minut. Toivoa löytyy enemmän muualta kuin kirkosta. Sitä on brändätty niin markkinalähtöisesti kuin voittoa tavoittelemattomien tahojen tarpeisiin. Nykyisessä maailmassa hakutulosten ensimmäinen sivu näyttäytyy usein totuutena. Olenkin kuullut sanottavan, että jos ei pääse hakukoneen ensimmäiselle tulossivulle, on se melkein sama kuin tietoa ei olisi olemassakaan. Toivo vaikuttaa olevan erittäin kilpailtu brändi, jolle on käyttäjiä.

Myönnän tunteneeni piston siitä, etteivät Kaapatujen Lasten nettisivut tulleet vastaan. Aloin miettimään jo hakukoneystävällisten sisältöjen tuottamista nettisivuille, jotka vilisivät avainsanoja ja nostaisivat meidät hakukoneen ensimmäiselle sivulle, kun ihmiset hakevat toivoa. Sitten tajusin, ettei se ole kovinkaan tärkeää. Toivo on tuskin hakusana, jota käytetään, kun etsitään apua lapsikaappausasioihin. Tärkeintä on, että otettuaan yhteyttä meihin ihmiset muistavat, että vaikeasakin tilanteessa on toivoa. ✕

”Kristus blir allt och i alla”

(Kol. 3:11)

I vår tro ingår ett framtidsperspektiv som är gott. I Kolosserbrevet talas det som en framtid när ”Kristus blir allt och i alla.” Vi tror på ett gott slut. Men vår tids stora utmaningar väcker oro och tär på framtidshoppet. Och för många människor i dag är talet om ett framtida gott slut inte meningsfullt eller trösterikt.

YVONNE TERLINDEN

TD, FAMILJERÅDGIVARE,
KARIS-POJO SV. FÖRSAMLING

För en del handlar det om en svårhanterlig diskrepans mellan den bibliska världsbilden och vår egen tids kunskap om jordens och universums tillkomst och framtid. Hur kan vi förstå t.ex. texten i Kolosserbrevet 3 där det talas om ”där uppe” till skillnad från ”här på jorden”? Är tidsperspektivet viktigt i talet om begynnelse och tidens slut? Från att ha förstått skapelsen som en viss punkt i tid och rum (begynnelsen) har många kristna frångått den tan-

ken och ser skapelsen som ett fortgående skeende vars början man inte kan fastställa. Skapelseberättelsens tidsangivelser och beskrivningar tillmäts inte betydelse, utan kärnan i berättelsen är att Gud skapar. Behöver vi en liknande process när vi ser framåt; hur kan vi förstå de bibliska texterna om Jesu återkomst och tidens slut, vilken är de berättelsernas kärna? Går det att söka nya sätt att tala om hoppet utan att mista kärnan? Workshopen på Prästdagarna inbjöd till samtal som ett sätt att

tänka på prov och söka tillsammans: söka större förståelse, nya perspektiv och frågor. Som utgångspunkt för våra samtalet hade vi några nutida teologers tänkande.

Cristina Grenholm: Rymliga ord

Teologen och författaren Cristina Grenholm försöker bejaka nutidens vetenskapliga världsbild utan att ge upp den kristna trons världsbild. När hon i sin bok *Vår tro som min: levande trosbekännelse be-*

handlar frågorna om Jesu uppståndelse och återkomst ger hon prov på en förmåga att inte förenkla men ändå våga ana sig till ett svar. "Trosbekännelsens ord tillhör den rymliga sorten" skriver hon. Den vetenskapliga världsbilden igen beskriver världen med exakta ord som behövs för att ge en klar bild av något. Men verkligheten är, hävdar Grenholm, mångtydig. Det handlar alltså inte om att den kristna världsbilden står i motsats till den vetenskapliga, att den kristna tron skulle kräva att vi

bejakar sådant som vi i vår tid vet att inte är möjligt. När vi alltså talar om uppståndelsen eller återkomsten handlar det inte om sakupplysningar; "om vi uppfattar att Jesus stigit upp till himlen som en sakupplysning riskerar den att bli både banal och verklighetsfrämmande."

Richard Rohr: Gud leder oss till något gott

Franciskanen Richard Rohr lyfter upp samma problematik: vår tro riskerar att ses som irrelevant och bli

avfärdad om vi inte bättre lyckas ta vår samtids världsbild på allvar. I sin bok *The Universal Christ. How a forgotten reality can change everything we see, hope for and believe* beskriver han den franciskanska traditionens syn på inkarnationen: i skapelsen förenar sig Gud med den fysiska verkligheten. Det betyder att allt synligt, "den fysiska verkligheten", "materien", allt kroppsligt utan undantag är ett utflöde av Gud. Om man ser det så att världen runtomkring är både gudsup-

penbarelse och Guds "gömsälle" går det inte längre att göra en stark gränsdragning mellan det andliga och det materiella, mellan naturligt och övernaturligt. Rohr kallar sin världsbild inkarnatorisk (incarnational), och menar alltså med det att man i allt ser Guds närvaro – inte panteism där allt är Gud, utan panteism som betyder att Gud är i allt. Det finns en universell och djup verklighet i allt som finns, en transcendent verklighet.

Men det är ingen romantisk bild av verkligheten som Rohr beskriver. I verkligheten i oss och runt oss kan vi se mönster: liv och materia har en slutpunkt. Det är det vi kallar uppståndelse. Från allra första början har uppståndelsens kraft funnits med i form av den fortgående förnyelsen som präglar skapelsen. Det finns ett annat mönster också – allt lidande och all död som är en del av den här processen av fortgående förnyelse. Det mönstret kallar han korsfästelse. Verkligheten är "avläsbar", där kan vi uppfatta Gud och ta emot inbjudan, kallelsen att med vårt eget liv vara med och förverkliga Guds vision. Den uppståndne Kristus försäkrar oss att Gud leder oss till något gott.

Det handlar om att upptäcka och stärka enheten, kontakten, uppståndelsens kraft genom att sakta förändras och så förändras kyrkan och världen. Richard Rohr öppnar nya perspektiv i traditionellt kristet språkbruk – eller nygamla, franciskanska perspektiv – genom de bibliska texterna.

Hur kan vi förstå t.ex. texten i Kolosserbrevet 3 där det talas om "där uppe" till skillnad från "här på jorden"? Är tidsperspektivet viktigt i talet om begynnelse och tidens slut?

Catherine Keller: Sista chanser är äkta chanser

Den tredje teologen vi tog upp är Catherine Keller. I sin bok *Facing Apocalypse: Climate, Democracy, and Other Last Chances* hävdar hon att tanken på en lineär utveckling i vars ände finns ett Slut är farlig och behöver dekonstrueras. Keller poängterar att den bibliska förståelsen av ordet apokalyps inte är "slut" utan "uppenbarelse" eller "avtäckning". Därmed läser hon Johannes uppenbarelse som ett avtäckande av vissa mönster, inte som en syn om framtiden. Hon läser Johannes som en profet som avslöjar ett mäktigt mänskligt mönster som kan upprepa sig i våra dagar. Att möta apokalypsen i vår tid är därför att konfrontera destruktiva krafter, att avslöja ett handlingsutrymme där sista chanser visserligen är sista chanser, men samtidigt äkta chanser. När vi läser Uppenbarelsboken eller när vi avläser samtiden handlar det om att lära sig se mer än katastroferna, lära sig se att det i allt finns också möjligheter, kanske de sista, men ändå möjligheter.

Vår värld som vi känner den

kommer att ta slut. Liksom många världar före vår har tagit slut. Keller påpekar att "värld" är en timlig kontext för sina invånare. I den meningen har världar tagit slut på nytt och på nytt. Goda världar har gått under genom erövringar, slaveri, artutrotning och folkmord, men också genom radikal förändring. Onda världar som koncentrationsläger-världen eller slaveri-världen har också gått under.

Keller kallar sin egen hållning för Apokalyptisk mindfulness: en hållning som motsäger både optimistiskt förnekande och nihilistisk pessimism. En hållning som hårbärgerar både hopp och tvivel, som inte slår sig till ro (varken i optimism eller pessimism) med risken att allt tar slut. Keller menar att en sådan mindfulness också tar Uppenbarelsboken på allvar – inte som uppenbarelse, utan som beskrivning av destruktiva, farliga mönster men också drömmar och hopp. I likhet med Richard Rohr ser hon att det är genom kontemplation och aktivism/aktivitet som vi förvandlas så att Gud kan göra sitt verk i världen, så att Kristus blir allt och i alla. ✕

MILLA VOUDINLEHTO

OPPILAITOSPASTORI, RAUMAN SEURAKUNTA

Onko Fortunan käsi puolellamme

Papiston päivät vietettiin Seinäjoella. Saimme kokea mahtavan messun Solina-lapsikuoron siivittämänä. Nautimme päivien hyvästä sisällöstä ja musiikista. Katselin päivien aikana meitä pappeja ja mietin, miltä me näytämme? Nyt on aikani antaa vuoden pappeuden kapula seuraavalle, sairaalapastori Heli Harjunpäälle. Kiitän tästä vuodesta teitä kaikkia. Mietin, minkälainen on suomalainen pappi.

Ruokailuissa kuulin keskusteltavan uupumuksesta, kirkon rakennusten korjaamisesta ja YT-neuvotteluista. Pohdin, mitkä kaikki asiat ovat muuttuneet oman pappisurani aikana. Mietin, miten pappeus muokkaa meitä. Mitä sinä ajattelet? Koetko olevasi sama ihminen tänään kuin viikimispäivänäsi? Minkälainen on tarinasi pappina? Minkälaisen polun olet kulkenut?

Pappeudessa koen välillä oloni kuin kreikkalaisen myytin Sisifokseksi; mikseivät kirkon päättäjien arvot muutu? Juuri kun olemme pääsemässä tasa-arvoisuuteen monessa asiassa, alkaa uusi vääntö tiedon lisääntyessä. Välillä ihmettelen, asuuko rakastuminen entisajan arvo maailmaan jo seinissä!

Kaikkien näiden yllä olevien kysymysteni kanssa olen saanut elää todeksi pappiskutsumustani. Kirkko on helppo kohde median pompotellulle ja lähes kaikilta löytyy jokin mielipide kirkosta. Mistä olet kiitollinen kirkossasi? Mikä saa sinut, koulutetun, fiksun akateemisen kollegani pysymään kirkon työntekijänä? Mikä asia toteutuu ainoastaan kirkossa? Minulla ei ole vastauksia, haluan haastaa sinut pohtimaan omaa kantaasi. Arvostan kirkossa armollisuutta. Vaikka

itse en aina ymmärrä, niin pyrin sopuun ja näkemään Kristuksen lähimmäisessäni. Jokainen meistä valitsee omat tuulimyllynsä, joita vastaan päättää taistella työssään.

Saitko vastauksia esittämiini kysymyksiin? Minkälainen pappi olet? Kiitän Luojaani tänään juuri sinusta, kaikesta siitä mitä sinä olet tuonut ympärillesi, rohkeudestasi ja rakkaudestasi kirkkoamme kohtaan. Ympäristösi, läheiset ihmisesi ja työtiimisi muokkasivat sinusta juuri tuollaisen Jumalalle rakkaan ainutkertaisen papin.

Joulu on tulossa, vuoden työllistävimpiä kohokohtia. Jos saisin toivoa kirkolle joululahjoja, toivoisin, että saisimme hyvät päättäjät, vainajan voisi siunata jo tuhkattuna (jos omaiset toivovat tuhkausta) ja kaikki työntekijät saisivat kokea olonsa hyväksi. Sinulle, arvoni työtoveri, toivon rakastavia ihmisiä ympärillesi, mahdollisuutta työaikaan ja perhearkeen. Toivon sinulle monia armorikkaita vuosia kehosi kanssa. Älä unohda itseäsi kaiken sen moninaisuuden edessä, jota me kohtaamme. Huolehdi kehostasi, kiitä näin Jumalaa lahjasta, joka sinulle on annettu.

Kirkko muuttuu, me muutumme ja vanhenemme. Anna Fortunalle mahdollisuus olla puolellasi! Pidä huolta itsestäsi. Pidä huolta kirkostamme. Yksi liiton perusasioista on työntekijän hyvinvointi. Muista työn ja levon rajaaminen, pidä rajoistasi kiinni, rentoudu ja liiku. Nauti Luojan ihmeellisestä maailmasta!

Kiitos kuluneen vuoden työstäsi! Levollista joululomaa, kun sen aika on. ✕

Kirjoittaja on Vuoden pappi 2021.

Toimitusherätys

Kirkollisista toimituksista

kirkko tunnetaan

Päättävä vuosi on ollut monella tavalla juhlan aikaa. Korona on edelleen läsnä, mutta silti olemme saaneet juhlia jo melko vapaasti. Itse olen kokenut tänä vuonna jonkinlaisen uuden herätyksen liittyen kirkollisiin toimituksiin, vaikka olen tehnyt seurakuntapapin työtä yli kaksi vuosikymmentä.

ANTTI KUPIAINEN

ROVASTI, KIRKKOHERRA ASKOLAN SEURAKUNTA

Kirkoissa käy kuhina. Oman kokemukseni mukaan kirkollisten toimitusten suhteen olemme palanneet monelta osin jo vanhaan normaaliin, aikaan ekr. eli ennen koronaa. Juhlia on järjestetty ja isojakin ihmisjoukkoja on ollut koolla.

Kirkolliset toimitukset ovat kirkon elämän peruspilari ja suuri ilo. Omassa työssäni pienessä seurakunnassa kaikkea on sopivassa suhteessa. Kastejuhlia on tasaiseen tahtiin lähes viikoittain, samoin hautajaisia. Välillä pääsee vihkimäänkin. Elämän kokonaisuus pysyy hyvin mielessä, kun risteilee eri tunnelmissa viikon aikana. Ihmettelen, miten yhä jaksan ja innostun, vaikka olen ehtinyt tehdä satoja kirkollisia toimituksia. Vastaus on se, että ihmiset ja heidän tarinansa kiinnostavat.

Korona-ajan säätäminen, jousto ja luoviminen näytti eri kanteilta sen, mistä olimme joutuneet luopumaan. Samalla aika antoi mahdollisuuden jollekin uudelle. Myös juhlatavat uudistuvat ainakin hivenen. Toki muutokset johtuvat muustakin kuin koronasta.

Kaste

Kasteiden vähenemisestä on uutisoitu ja huolestuttu jo kauan. On totta, että luvut näyttävät alaspäin, mutta silti lapsia kastetaan yhä paljon. Kaste on suomalaisessa perinteessä edelleen tärkeä tapahtuma ja riitti. Se ei ole yhdentekevä, vaikka rinnalle on tullut nimiäisiä tai muita juhlia.

Kaste ei ole yhdentekevä vaikka rinnalle on tullut nimiäisiä tai muita juhlia.

Itseäni koskettaa, kun nuoret aikuiset laulavat Jumalan kämmenellä, siunaavat vauvan ja hapuilevat isämeidän lauserakenteita. Ei ihan pieni juttu! Vahvoja sitoutumisen ja oman uskon tunnustamisen tilanteita. Kastetoimitus on läpeensä niin kristillinen toimitus, että siihen sopii hyvin monipuolistuva kulttuurimme. Siunausta ja hyvää voi sanoittaa monin eri tavoin.

Minua ei haittaa, vaikka kaikki kummit eivät kuulu kirkkoon tai kastetoimituksen jälkeen toivotaan jonkun vieraamman perinteen mukaisesti hyvää ja kaunista. Olen ehkä naiivi, mutta ajattelen, että silloin, kun perhe pyytää lapselleen kastetta, se on pääasia ja siihen yhteyden mahtuu tilanteen mukaan paljon muutakin.

Vihkiminen

Vihkimiset ovat nykyään harvinaista herkkua. Vaikka kirkollisia vihkimisiä on alle puolet kaikista vihkimisistä, niin silti niitä riittää. Varsinkin kesälauanta- ja hääkellot pauhaavat, riisi lentää ja Prinsessa Ruusunen soi. Vihkimiset painottuvat nykyisin loppukesään, ja juhanushäät ovat enää lähinnä kansanperinnettä, jota muistellaan.

Kirkollista vihkimistä arvostetaan edelleen. Sopsisiko tähän vanha sanonta, että laatu korvaa määrän.

Kirkkohäät ovat hienoja toteuttaa ne miten tahansa. Näissä seurakunnat palvelevat ammattitaitoisesti ja yhteistyöllä tehdään yksilöllisiä juhlia, vaikka raamit ja reunaehdot ovatkin olemassa.

Kaikkeen ei silti tarvitse suostua ja välillä pitää muistuttaa kirkkohäiden pyhästä luonteesta, mutta kokemukseni mukaan seurakunnat hoitavat vihkimiset hienosti esimerkiksi musiikin suhteen. Kantto-reiden tilannetaju ja joustavuus on usein ihailtavaa. Siitä tulee paljon kiittävää palautetta.

Kaikki tavat, joilla kirkko voi olla tukemassa parisuhteita, ovat hyviä tapoja. Yksi niistä on vihkiminen, ja sen soisi olevan mahdollista kaikille pareille. Onneksi jo nyt tämä toteutuu melko laajasti.

Hautajaiset

Kun hautajaisissa oli kourallinen ihmisiä eikä muistotilaisuutta järjestetty, ajatukset risteilivät moneen suuntaan. Tämä oli todellisuutta kovimpien koronarajoitusten aikana. Pandemia vaikutti ehkä kaikin eniten juuri hautajaisiin ja synnytti myös mielipahaa. Samalla se antoi tilaa jollekin uudelle.

Kaikkein eniten olen miettinyt viime vuosina hautajaisia. Ne ovat toimituksista muodoltaan yhtenäisimpiä, ja niissä perinteet ja tavat

Kirkolliset toimitukset ovat kirkon elämän peruspilari ja suuri ilo.

määräävät tahtia. Korona-aikana muodot vähän löystyivät ja välillä piti laittaa luovuus koetukselle. Näissäkin hetkissä olimme kirkkona ihmisten rinnalla surussa ja loimme toivoa monin tavoin.

Siksi tervehdinkin tyytyväisyydellä esimerkiksi sitä, kun muistotilaisuuden puuttuessa siunauskapelissa oli esillä vainajan valokuva muistopöydällä ja joskus adressit luettiin kappelissa siunaustilaisuuden päätteeksi tai haudalla kukkien laskun jälkeen. Ei huono tapa tulevaisuudessakaan. Uurnanlaskutilanteet saivat nekin uusia muotoja. Näin juhlatavat ja -perinteet elävät ajassa ja uudistuvat.

Tosin nyt on taas mukavaa, kun jälleen järjestetään muistotilaisuuksia ja pappi ja kanttori kutsutaan mukaan. Vaikka muistotilaisuus on-

kin omaisten vastuulla oleva tilaisuus, koen arvokkaana, että saan olla niissä mukana ja ehkä välillä tukena ja apunakin.

Toimituksista kirkko tunnetaan

Kirkollisia toimituksia arvostetaan ja niistä kirkko tunnetaan. Pääosin suhtautuminen on mielestäni positiivista, mutta ylpeyteen ei ole aihetta. Huolimattomuus tai jokin muu seikka voi aiheuttaa myös harmia. Toimituksissa olemme herkällä alueella. Tästä kertovat esimerkiksi uutisjutut onnistuneista tai vähemmän onnistuneista toimituksista.

Kirkossa työntekijät osaavat toimituksiin liittyvät asiat. Toimistosihteerit ja suntiot ovat useimmiten todella ammattitaitoisia ja

hoitavat osuutensa hienosti. Pappien ja kanttoreiden valmistautuminen on sitoutunutta ja joustavaa. Ihmisten tärkeisiin hetkiin tahdotaan satsata. Ammattitaitoa ja osaamista pitää myös vaalia ja kehittää. Intoa ja tsemptiaakin tarvitaan.

Toivon, että tulevaisuudessakin seurakunnissa on resursseja ennen kaikkea kirkollisiin toimituksiin. Ne pitää tehdä rauhassa. Toimituskusteluille, itse toimitukselle ja jälkitalanteelle pitää olla aikaa. Seurakuntien tulee tarjota myös tiloja niin kirkolliseen toimitukseen kuin sen jälkeiseen juhlaan. Onneksi tilanne on vielä hyvä kirkossamme, mutta se ei ole itsestäänselvyys. Kirkolliset toimitukset pitää säilyttää ykkösasiana, koska ne palvelevat suurta osaa kansalaisistamme.

Kun tähän kaikkeen lisätään vuoden aikana tapahtuvat konfirmaatiot, voin rohkeasti väittää, että kirkko ja sen seurakunnat ovat suurin juhlien järjestäjä yhteistyössä ihmisten kanssa. Pidetään tämä paalupaikka jatkossakin. ✕

NOORA MATTILA
HELSINKI

Jälkikirkollista ammatti-identiteettiä etsimässä

Vuosi sitten joulukuussa loikkasin ulos kirkkokuplasta järjestökentälle, ja minusta tuli ”epätavallisessa tehtävässä toimiva teologi”. Taustalla oli pitkä oman päänsä sisäinen prosessi, sillä olin panostanut kirkollisen ammatti-identiteetin rakentamiseen koko opiskeluaikani ja ollut vuorenvarmasti, että minusta tulee aivan ”tyypillisessä tehtävässä toimiva teologi” eli pappi. Jonkin aikaa valmistumisen jälkeen tajusin, että en monista eri syistä halunnutkaan hakea pappisvihkimystä, vaan tehdä jotakin ihan muuta. Minun tapauksessani kirkollisen ammatti-identiteetin tilalle on hiljalleen alkanut rakentua jonkinlainen jälkikirkollinen generalistiteologin identiteetti.

Työskentely-ympäristön vaihtamisen myötä omaa ammatti-identiteettiä ja osin muutakin identiteettiä on täytynyt rakentaa tai ainakin tarkastella uudelleen. Siihen liittyvien pohdintojen myötä olen oivaltanut aiempaa selkeämmin, että jos työnantajana on uskonnollinen yhteisö, sen työntekijänä olemiseen liittyy erityispiirteitä, jotka erottavat kirkon työpaikkana sekulaareista työpaikoista: Työn lisäksi uskon yhteisön jäsenyys ulottuu ihmisen muuhunkin identiteettiin, maailmankuvaan, vapaa-ajalle ja sosiaalisiin suhteisiin. Tällaisessa tilanteessa ammatillinen kriisikään ei välttämättä liity pelkästään työhön, vaan mahdollisesti myös muihin elämän osa-alueisiin, ja on siksi iso asia kä-

sitellä. Lohdullista on, että identiteettikriisitkin kuuluvat elämään. Kuten identiteetti ylipäätään, ammatti-identiteettikin on perusluonteeltaan muovautuva: Se syntyy vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa ja muuttuu ajan kuluessa. On aivan tervettä kehitystä, että ihmisellä on elämän eri vaiheissa myös ammatillisesti eri vastaus kysymykseen ”kuka minä olen”.

Identiteetin uudelleenmuovautuminen ei aina sujuu kivuttomasti, mutta ammatti-identiteetin kriittisestä tarkastelusta voi olla myös hyötyä työelämän epävarmuuden ja pirstaleisuuden keskellä. Siinä, missä aikaisemmat sukupolvet pysyivät samassa työpaikassa koko nelikymmenvuotisen työuransa, milleniaaleille ja z-sukupolven edustajille tällaista vaihtoehtoa tuskin on enää tarjolla. Nuoremman polven kohdalla ammatti-identiteetiltä vaaditaan jo lähtökohtaisesti joustavuutta, ja mielestäni se on enemmän mahdollisuus kuin uhka. Omalla kohdallani kirkon ulkopuoliseen työelämään siirtyminen ei ole tarkoittanut, että olisin joutunut luopumaan niistä asioista, jotka olivat itselleni myös kirkon työntekijänä tärkeitä.

Kirjoittaja on teologian maisteri ja entinen ammatiluterilainen, joka työskentelee vertais-tukitoiminnan koordinaattorina Uskontojen uhrien tuki UUT ry:ssä.

Tarvitaanko lähijohtajien pastoraalista johtamista?

Tein tutkimuksen *Lähijohtajien pastoraalinen johtaminen*
Espoon tuomiokirkkoseurakunnassa ylempää pastoraalitutkintoa
varten ja valmistuin kesäkuussa 2022.

KIRSI MUURIMÄKI

PASTORI, ESPOON TUOMIOKIRKKOSEURAKUNTA

Tutkimusaiheeksi valikoitui pastoraalinen johtaminen sen vuoksi, että se on seurakunnallisen johtamisen osa-alueista kenties haastavin. Ylipäättään johtamisesta löytyy paljon kirjallisuutta, mutta pastoraalista johtamista on tutkittu verrattain vähän, ja se on kohdistunut pelkästään kirkkoherrojen pastoraaliseen johtamiseen. Lähijohtajien pastoraalista johtamista seurakunnissa ei ole tutkittu aikaisemmin.

Tutkin Espoon tuomiokirkkoseurakunnan kappalaisten tai alueesta vastaavien pastorien pastoraalista johtamista. Espoon tuomiokirkkoseurakunnassa on toteutettu aluemalliorganisaatiota seurakunnan maantieteellisen laajuuden vuoksi. Seurakunta on Suomen viidenneksi suurin, jäseniä on 44 648 (vuoden 2021 lopussa). Seurakunta on jaettu viiteen seurakunta-alueeseen, joiden toimintaa johtaa lähijohtaja.

Tutkimuksessa tein Surveypal-kyselyt alueiden työntekijöille ja kappelineuvostojen jäsenille. Surveypal-kyselyt muodostivat tutkimuksen päälähteen. Lisäksi käytin pastoraalisen johtamisen kirjallisuutta ja tutkimusta. Tutkimuksessani erityisen roolin sai **Pekka Asikaisen** väitöskirja *Jumalan vai ihmisen palveluksessa?* Suomen evankelis-luterilaisten seurakuntien kirkkoherrojen käsitykset pastoraalisesta johtamisesta ja sen perusteista vuosina 2013–2015. Olen käyttänyt Asikaisen pastoraalisen johtamisen mallia muodostaessani teoreettista pohjaa työlleni.

Tutkimuksessani tuli esille, että pastoraalinen johtaminen ei sisällä pelkästään hengellistä ulottuvuutta, vaan se on kokonaisvaltainen pastoraalinen asenne johtamiseen. Pastoraalisen johtamisen lähtökohta on

Jos kuvaisin pastoraalista johtamista yhdellä sanalla, se olisi yhdessä.

kirkon perustehtävä, josta se laajentuu käsittämään useita osatekijöitä. Pastoraalinen johtaminen on teologiseen asiantuntemukseen perustuvaa seurakunnan johtamista. Pastoraalinen johtaminen läpäisee koko johtamisen kentän: asiat, ihmiset ja johtajan itsensä. Pastoraalinen johtaminen ei ole erillinen saareke muusta johtamisesta.

Pastoraalinen johtaminen jaettiin tässä tutkimuksessa neljään ulottuvuuteen: 1. arvojen vahvistaja 2. teologinen asiantuntija 3. spiritualiteetin vaalija 4. mission luotsaaja.

Lähijohtaja arvojen vahvistajana

Lähijohtajan pastoraalisessa johtamisessa *arvojen vahvistaja* tarkoittaa, että lähijohtaja pyrkii puolustamaan kristillisiä arvoja, luo edellytyksiä arvokeskustelulle, tuo kristinuskon arvoja uuteen kontekstiin, puuttuu seurakunnan arvojen vastaisiin toimintatapoihin ja pyrkii esikuvallisuuteen omalla esimerkillään. Näitä kaikkia arvostettiin. Esikuvallisuudessa kappelineuvostojen jäsenien ja työntekijöiden vastaukset poikkesivat toisistaan. Kappelineuvoston jäsenien mielestä se oli hyvin tärkeää ja työntekijöiden mielestä vähiten tärkeää. Samoin kappelineuvostot ja alueiden työntekijät olivat eri mieltä siitä, miten tärkeää on puuttua seurakunnan arvojen vastaisiin toimintatapoihin.

Lähijohtaja teologisena asiantuntijana

Lähijohtajan pastoraalisessa johtamisessa *teologinen asiantuntija*

tarkoittaa, että lähijohtaja opastaa kristillisissä oppikysymyksissä, rohkaisee Raamatun soveltamiseen arjen elämässä, tekee ekumeenista yhteistyötä, rakentaa keskusteluyhteysttä erilaisia katsomuksia omaavien ihmisten kanssa sekä suojelee tervettä uskonnollisuutta. Kumminkin vastaajaryhmät pitivät tärkeimpänä terveen uskonnollisuuden suojelemista. Kappelineuvostot pitivät toiseksi tärkeimpänä Raamatun tulkintaa espoolaisessa arjessa, kun taas työntekijät pitivät (pienellä erolla) toiseksi tärkeimpänä opillisissa kysymyksissä ohjaamista. Kaiken kaikkiaan erot teologisen asiantuntijuuden eri teemoissa olivat hyvin pieniä.

Lähijohtaja spiritualiteetin vaalijana

Lähijohtajan pastoraalisessa johtamisessa *spiritualiteetin vaalija* tarkoittaa, että lähijohtaja panostaa kirkollisiin toimituksiin ja jumalanpalveluselämään, luo edellytyksiä ihmisen sielunhoidolliseen kohtaamiseen, mahdollistaa aikaa Raamatun sanan meditoimiselle, antaa aikaa rukoukselle sekä luo hiljaisuuden tilaa. Kolmen kärki erottui tutkimuksessa selvästi. Tärkeimpinä koettiin: jumalanpalveluselämä ja toimitukset, sielunhoidollinen kohtaaminen ihmisten kanssa sekä tilan antaminen rukoukselle. Tosin työntekijät korostivat ensin sielunhoidollista kohtaamista ja rukousta ja vasta kolmantena jumalanpalveluselämää ja toimituksia, kun kappelineuvostojen mukaan se tuli ensimmäisenä.

Lähijohtaja mission luotsaajana

Lähijohtajan pastoraalisessa johtamisessa *mission luotsaaja* tarkoittaa, että lähijohtaja vahvistaa kutsumusta, rohkaisee lähetyskäsken toteuttamiseen, kannustaa diakoniseen vastuunkantoon, innostaa strategian suunnitteluun sekä ohjaa toimintakertomuksen ja arvioinnin perusteella kehitystyöhön alueellaan. Kummatkin ryhmät näkivät tärkeimmäksi diakonisen vastuunkannon ja kutsumuksen vahvistamisen. Ryhmien eroavaisuudet liittyivät nk. hallinnollisen työn ja hengellisen työn eroihin. Kappelineuvostot arvostivat lähetystyötä, kun taas työntekijät näkivät organisaation rakenteiden muodostavan kivijalan käytännön työlle. Työntekijät odottavat lähijohtajalta jämäkkää organisointia, jotta työn tekemisen edellytykset ovat kunnossa. Heillä lähetystyö jäi viimeiselle sijalle, kun kappelineuvostoilla hallinnollinen työ jäi hänille.

Keitä lähijohtaja johtaa pastoraalisesti

Tutkimuksen yllätyksellisintä tulosta edustaa lähijohtajan pastoraalisen johtamisen kehät. Tutki-

Tutkimuksessani tuli esille, että pastoraalinen johtaminen on kokonaisvaltainen pastoraalinen asenne johtamiseen.

muksessa lähijohtajan pastoraalisen johtamisen kohteita edustivat: työntekijät, kappelineuvostojen jäsenet ja seurakuntalaiset. Kappelineuvostojen mukaan lähijohtajan tulee johtaa pastoraalisesti: 1. työntekijöitä 2. seurakuntalaisia 3. kappelineuvoston jäseniä. Alueiden työntekijöiden mukaan lähijohtajan tulee johtaa pastoraalisesti: 1. seurakuntalaisia 2. kappelineuvoston jäseniä 3. työntekijöitä. Kumpikaan vastaajaryhmä ei nähnyt itse tarvitseensa pastoraalista johtamista paitsi työntekijät spiritualiteetin vaalimisen suhteen.

Avautuvia näköaloja lähijohtajan pastoraaliseen johtamiseen

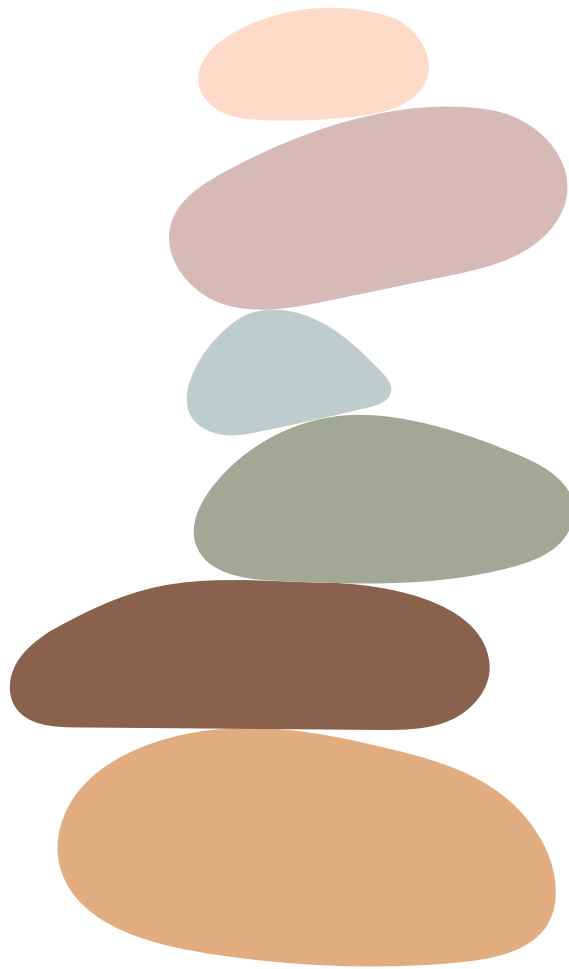
Lähijohtajan pastoraalisessa johtamisessa pelkkä dogmaattinen osaaaminen ei riitä. Työntekijät ja kappelineuvostojen jäsenet odottavat

yhteisöllisyyttä, kykyä dialogiin sekä avoimuutta yhdessä ihmetellä asioita, joita seurakunta kohtaa. Kaikkietävän lähijohtajan sijaan toivotaan yhdessä Kristukseen turvautumista muuttuvassa maailmassa ja tulevaisuudenuskoa. Lähijohtajan pastoraalista johtamista voisi kuvata tutuilla teologian termeillä. Pastoraalinen johtaminen on inhimillistä ja jumalallista. Pastoraalinen johtaminen inhimillisesti on käytännön työn rakenteiden ja toimintamallien pitämistä selkeinä, työntekijöiden ja heidän työaikansa kunnioittamista. Pastoraalinen johtaminen jumalallisesti on työyhteisönä ja kappelin vastuunkantajien kanssa hiljentymistä Pyhän Jumalan edessä ja hiljaisen tiedon salailmistä. Kirkolta odotetaan tekoja loputtomien sanojen sijasta. Jos kuvaisin pastoraalista johtamista yhdellä sanalla, se olisi yhdessä. ✕

Jos haluat tutustua tutkimukseeni lähemmin, lue tutkimus tästä linkistä.

<https://www.espoonhiip-pakunta.fi/ajankohtaista/ylemman-pastoraalitutkimon-tutkielma-lahijohtajien-pastoraalisesta-johtamisesta/>

Hiljaisuuden jooga on tarkoitettu kaikille

Olen kiitollinen Suomen kirkon pappisliitolle avarakatseisesta Vuoden pappi 2022-nimityksestä, joka perusteluineen ottaa huomioon kasvavan joukon ihmisiä, jotka kaipaavat kokonaisvaltaista sekä kokemuksellista hengellisyyttä ja toivovat sitä myös kirkolta. Lisäksi tämä valinta vahvistaa kouluttamiani Hiljaisuuden joogan ohjaajia, jotka ohjaavat seurakunnissa ympäri Suomea ja joita on lukumääräisesti jo noin sata.

HELI HARJUNPÄÄ

SAIRAALAPAPPI, HELSINGIN SEURAKUNTAYHTYMÄ

Hiljaisuuden jooga® on kehittämäni kristillinen harjoituskokonaisuus, jossa keskeistä on uskon ytimestä nouseva armo sekä Jumalan rauha ja rakkaus. Olen rekisteröinyt tämän lajin siksi, että haluan säilyttää ja antaa eteenpäin Hiljaisuuden joogan keskeiset perusteet. Näitä ovat armollisuus, lempeys, avara hengellisyys, luomakunnan kunnioitus sekä selkeä ja yksinkertainen harjoitustapa. R-kirjain ympyrän sisällä Hiljaisuuden joogan nimen perässä saa virallisen tulkinnan rinnalle mielessäni myös hengellisen näkökulman, jossa R-kirjain on merkki rukouksesta, rauhasta ja rakkaudesta.

Olen pitkän linjan sairaalapappi ja perehtynyt erityisesti vanhustyöhön sekä saattohoitoon. Olen myös työnohjaaja, retriitinohjaaja ja joogaopettaja. Näissä tehtävissä levollinen asettuminen kuunteluun ja dialogiin sekä yhteyden löytäminen itseen ja toisiin ovat keskeisiä asioita. Läsä olevaa olemisen tapaa olen opetellut myös lempeiden joogaharjoitusten ja tietoisuustaitojen avulla. Hiljaisuuden joogaa olen kehittänyt oman harjoitukseni, kokemukseni, opiskelujeni ja teologisen ymmärrykseni pohjalta. Tärkeitä keskustelukumppaneita ja tukijoita minulle ovat olleet useat viisaat teologit ja uskontotieteilijät, joille olen hyvin kiitollinen.

Olen saanut korkeatasoista oppia eri alojen opettajiltani ja koulutuksessani olleilta ihmisiltä, joita lämpimästi kiitän. Suuret kiitokset kuuluvat Hiljaisuuden Ystävät ry:lle, joka on alusta asti lähtenyt ennakkoluulottomasti tukemaan tätä kehittämäni harjoitus- ja rukoustopia. Tästä aiheesta tekemäni kirja Hiljaisuuden jooga®, ohjaajan opas on HYS ry:n tuore julkaisu.

Kehon hoitoa, sielunhoitoa ja hengellisyttä

Hiljaisuuden joogan harjoituksissa on mahdollisuus vetäytyä hälinästä ja kiireestä hiljentymiseen ja suorittamattomuuteen. Harjoitukset rakentuvat lempeästä kehon hoidosta, mieltä rauhoittavasta sielunhoidosta sekä kannattelevasta hengellisyydestä, jossa avaudutaan hiljaisuuteen, Pyhän Hengen johdattukseen ja Kristuksen valoon. Tarkoitus on, että nämä harjoitukset sopivat kaikille, sillä jokainen saa tehdä ne itselleen sopivalla tavalla, arvostelematta tai vertailematta itseään muihin. Niissä asetutaan kuulostelemaan, mikä on itselle hyväksi juuri siinä hetkessä. Hiljaisuuden

joogan harjoituksissa ei ole tarkoitus tulla paremmaksi eikä mitään erityistä osaamista tarvita. Niissä saa olla rauhassa oma itsensä, juuri sellaisena millaiseksi Jumala on jokaisen luonut.

Kun itse ohjaan Hiljaisuuden joogaa, näen osallistujat ja itseni osana suurempaa kokonaisuutta, osana laajaa luomakuntaa. Jokainen meistä on erilainen, kuin metsän puu, kasvi tai eläin. Olemme kuitenkin kaikki peräisin samasta alkulähteestä, elämän Luojusta, Jumalasta. Voin myös tunnistaa, miten jokaisen sisimmässä on elämän valo ja kuinka Jumalan rakkaus sekä Kristuksen valo voivat kirkastua jokaisessa ja saada yhä enemmän tilaa. Siksi Hiljaisuuden joogan harjoituksissa avaudutaan kohden sisäistä hiljaisuutta, jossa voi huomata Pyhän Hengen läsnäolon ja kuulla Jumalan ”äänen”. Näin Hiljaisuuden joogan harjoitukset auttavat löytämään jokaisen omaa sisäistä rauhaa ja sitä kautta vahvistamaan myös kollektiivista rauhan ja hyvän olottuvuutta. Hiljaisuuden joogan kristillisessä harjoituskokonaisuudessa yhdistyy kolme harjoitusta:

Harjoituksissa saa olla rauhassa oma itsensä, juuri sellaisena millaiseksi Jumala on jokaisen luonut.

Hiljaisuuden joogassa keho otetaan mukaan rukoukseen kokonaisvaltaisesti monipuolisen ja lempeän joogan keinoin.

- Kehon harjoitus, jossa lempeästi ja monipuolisesti hoidetaan, vahvistetaan sekä rentoutetaan kehoa.
- Mielen harjoitus, jossa annetaan mielelle mahdollisuus rauhoittua läsnäoloon tässä hetkessä, levätä ja hiljentyä.
- Hengellinen harjoitus, jossa avaudutaan kohden rukouksen ja armon kokemisen tilaa.

Hiljaisuuden joogassa keho otetaan mukaan rukoukseen kokonaisvaltaisesti monipuolisen ja lempeän joogan keinoin. Hiljaisuuden joogassa ajallinen ja muuttuva keho nähdään mahdollisuutena olla tässä maailmassa ja toimia Jumalan rakkauden palveluksessa. Kristillisen perinteen mukaan ihmisille on annettu vastuu hoitaa ja varjella luomakuntaa, jonka arvokkaana osana on myös jokaisen luodun oma keho. Hiljaisuuden joogan harjoituksissa kehon hoitamiseen ja arvostamiseen liittyy myös kehon näkeminen Pyhän Hengen elävänä temppelinä. Joogaa on harjoitettu kautta aikojen monien maailmankatsomusten, uskontojen ja näkemysten osana. Nykyään se on hyvin suosittu harastus ympäri maailman, niin myös Suomessa. Jooga-sana on laaja

yleiskäsite, kuten musiikki. Sitä on hyvin monenlaista ja se on jatkuvasti muuttuvaa, kuten kaikki ihmisten luoma kulttuuri. Suomessa joogaa on ollut jo ennen 1960-lukua, jolloin se levisi työväen- ja kansalaisopistojen kautta ympäri maata. Yksi ensimmäisiä joogan tuojia suomalaisille sovellettuna oli teologi Elvi Saari (1910–1985), joka oli Viittakiven opiston rehtori ja Suomen joogaliiton pitkäaikainen puheenjohtaja.

Rukous rauhan puolesta

Hiljaisuuden joogan hengellisissä harjoituksissa avaudutaan levollisesti kohden rukouksen tilaa. Tämä tapahtuu sanallisin rukouksin, jotka punoutuvat harjoituksiin sekä antamalla myös tilaa sanattomalle rukoukselle eli kontemplaatiolle. Seurakuntien toiminnassa ja kristillisten retriittien yhteydessä kristillisyyteen liittyy Hiljaisuuden joogassa mahdollisimman tutuilla, yhteisestä kristillisestä perinteestä nousevilla rukouksilla, Raamatun teksteillä ja virsien sanoilla, jotka yhdistetään harjoituksiin. Hiljaisuuden joogan keholliset rukoukset vahvistavat erityisellä tavalla kehon kautta juurtumista uskoon, toivoon ja rakkauteen.

Hiljaisuuden joogassa liittyy vanhaan traditioon, mutta samalla ollaan hyvin läsnä elämän nykyhetkessä. Hiljaisuuden joogan ytimessä on aina rukous rauhan puolesta. Tässä maailman tilanteessa liitymme Hiljaisuuden joogan harjoituksissa rauhanrukoukseen koko olemuksellamme.

Rukoilen, että Hiljaisuuden jooga saisi olla tässä ajassa kanavana Jumalan rauhalle ja rakkaudelle. ✕

LUE LISÄÄ

Kirjat:

**Hiljaisuuden jooga®
ohjaajan opas (2022
Hiljaisuuden Ystävät ry.)**

**Kiitollisuuden jooga,
hyvinvointia jokaiseen päivään
(2018 Kirjapaja)**

**Hiljaisuuden tie,
kristillisiä joogaharjoituksia
(2017 Kirjapaja)**

Videot:

**Hiljaisuuden jooga® -kanava
Vimeossa: [https://vimeo.com/
user113821331](https://vimeo.com/user113821331)**

Irene Bufulen äiti ei aluksi ollut kristitty, mutta äitiin teki vaikutuksen, että kirkko maksoi tytön koulunkäynnin.

VIRVE RISSANEN

Viisi naisteologia kertoo tarinansa – ”Metakka oli melkoinen”

Itä-Afrikan Tansaniassa naisia koulutetaan edelleen paljon vähemmän papeiksi kuin miehiä. Tässä viiden eri-ikäisen naisteologin tarina.

VIRVE RISSANEN
TANSANIA

**IRENE BUFULE, opiskelee
Makumirassa viidettä vuotta**

”Äitini ei ollut kristitty, vaan etsin kirkon itse. Luterilaisuus toi minulle rauhaa. Pidin kuorossa laulamista, siivoilin ja tein muita kirkon vapaaehtoistoimia. Sitten kirkkoni apulaispiispa ehdotti, että opiskelin apulaispiispa ehdotti, että opiskelin sin papiksi.

Seitsemän vuoden opiskelu tuntui liian pitkältä ajalta, ja alkupe-
räinen suunnitelmani oli tulla opet-
tajaksi. Apulaispiispa kuitenkin
vakuutti, että papin koulutuksella
voi tehdä myös opettajan töitä.

Kirkon tuen avulla olin saanut
käytyä peruskouluni loppuun, ja
se teki äitiini vaikutuksen. Hän al-
koi muuttua. Kun opiskelin toista
vuotta teologiaa, äitini lopetti juo-
misen ja alkoi käydä kirkossa.

Aluksi naapurimme paheksuivat
valintaani. He olivat nähneet, miten
ahkera olin koulussa, ja nyt heittäi-
sin kaiken hukkaan opiskelemalla
huonopalkkaiseen ammattiin.

Se kuuluu kulttuuriimme: kaik-
kien liikkeitä tarkkaillaan ja kommen-
toidaan - joko hyväksytään tai tuomi-
taan. Mutta nyt, kun he näkevät, että
äiti voi paremmin, ja kun sanoin että
se oli Jumalan työtä, naapuritkin ar-
vostavat tulevaa ammattiani.”

**ANGELA OLOTU, teologisen
tiedekunnan dekaani
Makumiran yliopistossa**

”Pyhäkoulussa 10-vuotiaana näin
pappeja valkoisissa kaavuihinsa.
Mielestäni he olivat kuin enkeleitä,
ja halusin itsekin sellaiseksi. Kutsu-
mukseeni oli siis aluksi pinnalliset
syyt, ja Tansaniassa ei vielä edes ol-
lut naispappeja.

Kun olin teini-ikäinen, lehdis-
tössä käytiin paljon väittelyitä nais-
pappeudesta. Luin niitä kiinnos-
tuneena. Naisia alettiin vihkiä
papeiksi, kun olin 20-vuotias, ja siitä
kahden vuoden päästä aloin itse lu-
kea teologiaa.

Minulle se ei ollut vaikeaa, koska

Nyt meillä on naispappeja,
mutta johtavista asemista naiset
puuttuvat. Siksi on tärkeää, että
naisteologeja tuetaan.

perheeni ei vastustanut sitä. Muu-
tamat sukulaiset varoittivat kyllä,
että pappina tulen elämään köyhyy-
dessä. Vastasin, että tiedän sen.

Yliopistolla kurssikavereinani
oli yksi nainen ja 46 miestä, mihin
oli vaikea tottua, koska olin käynyt
sitä ennen vain tyttökouluja. Jotkut
opiskelutoverit antoivat ymmärtää,
että olin väärässä paikassa. Nais-
pappivastaisuus kuului myös joi-
denkin luennoitsijoiden puheissa ri-
vien välistä.

Olin kurssini parhaimmistoa,
mitä joidenkin oli vaikea hyväksyä.
En kuitenkaan myöskään halunnut,
että minua valitaan mihinkään vas-
tuutehtävään vain sukupuoleni ta-
kia. Kysyin aina, johtuuko valinta
sukupuolestani vai kyvyistäni.

Nytkin suurin osa kollegoistani
on miehiä, mutta on tärkeää muis-
taa, että Jeesus on kutsunut työhön
kaikki. Sitä paitsi papit antavat pal-
jon psykososiaalista tukea, ja nai-
nen pystyy tukemaan naista parem-
min kuin mies.

Me tansanialaiset naisteologit
perustimme WhatsApp-ryhmän,
jossa on 239 jäsentä. Pidämme sitä
kautta vuorotellen hartauksia joka
aamu ja ilta, vaihdamme kokemuk-
sia ja jaamme huoliamme. Ensim-
mäisiä naisteologeja nöyryytettiin
ja kiusattiin. He olivat varsinaisia
tienraivaajia. Nyt meillä on nais-
pappeja, mutta johtavista asemista
naiset puuttuvat. Siksi on tärkeää,
että naisteologeja tuetaan.

Makumiran yliopisto on Tansa-
nian ainoa, jossa voi opiskella teo-
logian maisteriksi. Viime vuonna
meillä aloitti 33 teologian opiske-
lijaa, joista 9 on naisia. Naisten
osuus saisi vielä kasvaa, mutta joka

vuosi heitä kuitenkin aloittaa enem-
män kuin edellisellä vuonna. Suunta
on oikea.”

**IRENE MSALILWA,
maisteriopiskelija Makumiran
yliopistossa**

”Ukkini oli uskonnonopettaja, ja hän
halusi, että jostakusta meistä lapsen-
lapsista tulisi pappi. Sanoin kuudes-
luokkalaisena, että minä se en aina-
kaan ole, koska silloinhan minusta
tulisi köyhä ja nälkäinen. Ukki va-
kuutti, että kyllä se saatan minä olla.

Äitini myi viinaa työkseen, ja sitä
en myöskään halunnut tehdä. Sil-
loin en pääsisi sunnuntaina kirk-
koon, ajattelin. Asuin Iringan yli-
opiston vieressä, ja kuulin, että
siellä voisi lukea teologiaa. Aloin
käydä ahkerammin jumalanpalve-
luksissa, kuorossa ja muussa kirkon
toiminnassa.

Sitten aloitin opinnot, ja jos Luoja
vain suo, niin en tee enää mitään
muuta. En ole kokenut suoraa nais-
pappien vastustusta, mutta kulttuu-
rimme on edelleen miesvaltainen.”

**REBECCA KURUBAI,
väitöskirjan tekijä Makumiran
yliopistossa**

”Synnyin isoon maasaiperhee-
seen, ja äitini sairasteli paljon. Aina
siksi aikaa, kun hän oli lääkärissä,
saimme luettavaksemme kristilli-
siä kirjoja. Kun olimme lukeneet
niitä siskoni kanssa, pyysimme lu-
paa päästä kirkkoon. Kirkossa ky-
syimme papilta, voisiko meistä tulla
Jumalan lapsia, jollaisista olimme
lukuineet. Pappi kieltäytyi, mutta
emme suostuneet poistumaan ennen
kuin hän kastoi meidät.

Kun olin 10-vuotias, aloin nähdä

unia, joissa saarnasin ihmismassoille. Lukiossa kutsumukseni vahvistui. Halusin vaan pois koulusta ja ka-duille saarnaamaan.

Saarnasin puun alla kotini lähellä. Se kevensi taakkaa sydämeltäni. Tuntui niin pahalta, miten moni ihminen joutuisi kadotukseen, jos he eivät kuule Jeesuksesta.

Tuttavani kertoi minulle, että Makumirassa voi opiskella teologiaa. 'Mitä on teologia', kysyin. Tuttavani kuitenkin onnistui vakuuttamaan hiippakuntani siitä, että minut kannattaa lähettää tänne opiskelemaan. Maisterintutkintoni tein Norjassa, ja nyt viimeistelen väitöskirjaani.

Suurin taistelu kutsumuksessani oli sukupuoli. Rukoilin paljon sitä, miten voin nousta naisena miesten eteen tässä yhteiskunnassa. Vanhasta testamentista löysin monta samantyyppistä kansaa kuin maasait, ja Jumala puhui minulle sanassaan. Etenkin Hesekielin kirjan toinen luku tuntui tärkeältä. Tajusin, että kun Jumala kutsuu, niin sitten mennään."

TANSANIAN LUTERILAINEN KIRKKO on hyväksynyt naispappeuden vuonna 1990. Hiippakunnat ovat kuitenkin itsenäisiä, ja kaikki hiippakunnat eivät vihi naisia papeiksi.

Hiippakunnat lähettävät innokkaita jäseniään opiskelemaan joko yliopistoon tai raamattuopistoihin. Valmistuneiden toivotaan palaavan kotiseudulleen töihin, mutta pappisvihkimyksen ja työpaikan voi saada neuvoteltua myös muualle.

Pienissä seurakunnissa papin töitä hoitavat evankelistat, koska päteviä pappeja ei ole tarpeeksi.

Luterilaisen maailmanliiton tuella jokainen hiippakunta voi lähettää kirkon omistamaan Makumiran yliopistoon yhden opiskelijan vuodessa. Jos hiippakunta haluaa lähettää kaksi naista, molemmat saavat opiskelupaikan.

Tänä vuonna Makumirassa aloitti 33 teologian opiskelijaa, joista 9 oli naisia.

RUTH KILANGO, opiskelee Makumirassa ensimmäistä vuotta

"Ennen ajattelin, että pappi vain kantaa muiden kuormia ja joutuu ottamaan muiden ongelmat vastuulleen. Jostain syystä sain kuitenkin kutsumuksen pappeuteen.

Vanhempani kyselivät, tiedätkö miten kauan opiskelu kestää ja miten köyhiä papit ovat. He epäilivät, pystyisinkö siihen.

Lopulta he alkoivat hyväksyä valintaani, mutta kaverini ja naapurini pitivät minua hulluna. Jopa seurakuntani evankelistat pohtivat, olisiko minusta muka papiksi. Sanoin, että muitakin naisia niissä hommissa on, joten pystyn kyllä.

Minulla oli jo tutkinto kielistä, ja ehkä siksi kaikki kyseenalaistivat uuden uran. Metakka oli melkoinen. Jopa eräs pappimme sanoi, etten varmaan sovi papiksi, mutta uskon että hän halusi vain koetella olenko tosissani. Kirjoittaja on Tansaniassa

Hiippakunnassamme on vasta kaksi naispappia ja yksi -teologi. Se on aika vähän." ✕

Kirjoittaja on Tansaniassa asuva Suomen Lähetysseuran itäisen ja eteläisen Afrikan viestinnän asiantuntija.

Angela Olotu työskentelee teologisen tiedekunnan dekaanina Makumiran yliopistossa.

KUVAAJA SUMY SADURNI

Erik Nyström juomassa teetä paikallisella markkinakadulla Etelä-Sudanin Piborissa.

TOIVO KRIISIN KESKELLÄ

Sota ja ilmastokatastrofit mullistavat miljoonien arjen vuosittain. Toivon luominen kulkee käsi kädessä humanitaarisen avun kanssa, kertoo Kirkon ulkomaanavun (KUA) Erik Nyström.

”**K**un ukrainalaisilta kysyy tulevaisuuden toiveista, huomaa että unelmointi on tauolla”, KUAn viestintäpäällikkö **Erik Nyström** kertoo. KUA aloitti nopeasti humanitaarisen avun toimittamisen Ukrainaan Venäjän hyökättyä sinne.

Paikan päällä vieraillut Nyström havaitsi, että sota koskettaa koko maata, myös taisteluvyöhykkeiden ulkopuolella. ”Sellaiset tyypilliset toiveet kuten toimeentulon tai liiketoiminnan kehittäminen taikka ammattiin opiskeleminen ovat nyt Ukrainassa tauolla. Ukrainassa toivotaan nyt rauhaa.”

Apua on toimitettu kriisialueille häkellyttävän nopeasti. KUAn hätäapumainokset keräsivät rahotusta Ukrainaan, Afganistaniin sekä Syyriaan hyvin pian sen jälkeen, kun kriiseistä oli uutisoitu. Nyström kertoo, että Kirkon ulkomaa-napu on viime vuosina laajentanut ja kansainvälistänyt toimintaansa.

KUA työskentelee kolmella perusoikeuksista nousevalla kärjellä: edistämällä rauhantyötä, koulutusta sekä toimeentulon mahdollisuuksia.

Järjestö kerää nykyään merkittävän osan rahoituksestaan kansainvälisiltä toimijoilta sekä panostaa paikallisten maatoimistojensa osaamiseen. KUAN työhön liittyviä päätöksiä tehdään yhä enemmän paikallistoimistoissa – järjestön keskushallinto palvelee kohdemaissa tehtävää työtä.

Ukrainassa työtä tehtiin aluksi pitkäaikaisen unkarilaisen yhteistyöjärjestön tuella. Nyt KUAlla on paikallistoimistot Tšernihivissä ja Kiiovassa. ”Paikalliset ihmiset tietävät parhaiten mitä tulee tehdä, ja kuinka se tehdään parhaiten”, Nyström sanoo. ”Olemme vahvasti läsnä yhteisöissä, se mahdollistaa tehokkaan toiminnan.”

Strateginen toivo syntyy koulutuksesta, toimeentulosta ja rauhantyöstä

KUA työskentelee kolmella perusoikeuksista nousevalla kärjellä: edistämällä rauhantyötä, koulutusta sekä toimeentulon mahdollisuuksia. ”Jos on koulutusta, on toimeentuloa. Jos on toimeentuloa, on rauhaa. Jos on rauhaa, on koulutusta”, Nyström summaa. KUAN erityisosaamista on koulutusmahdollisuuksien järjestäminen kriisi-alueilla. ”Kun lapsille ja nuorille pystytään tuottamaan hyvinvointia ja pala tavallista elämää kriisi-alueilla, helpotetaan perheiden elämää. Tämä luo itsessään vakautta.”

Perinteinen jako akuutin kriisin aikana toimitettavan humanitaarisen avun sekä luonteeltaan pitkäjänteisemmän kehitysyhteistyön välillä on edelleen Nyströmin mielestä

käyttökelpoinen. Humanitaarisella avulla tarkoitetaan karkeasti suojan, turvan ja muiden välittömien tarpeiden järjestämistä kriisialueilla, kun taas kehitysyhteistyöllä tähdätään pysyvämpien rakenteiden luomiseen. ”Humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön pitäisi kuitenkin yhä enemmän kulkea käsi kädessä. Kriisialueilla tulisi huomioida kehitysyhteistyön ja rauhantyön ulottuvuudet jo humanitaarisen avun yhteydessä”, Nyström arvioi.

Toivo on mahdollisuuksia vaikuttaa elämäänsä ja ympäristöönsä

Koulutuksen, toimeentulon ja rauhantyön keskinäinen yhteys näkyy hyvinä tuloksina kohdemaissa. Esimerkiksi Nyström mainitsee Lounais-Ugandassa Rwamwanjan paikallisasutusalueella 2015 alkaneen ammattikoulutuksen, joka tarjoaa mahdollisuuksia osaamisen ja elinkeinon kehittämiseksi. Onnistumiselle on antanut kasvonsa **Jonaliese Kabughho**. Kongosta siskonsa kanssa paennut nainen hakeutui peltisepäksi kuultuaan koulutuksesta kirkkonsa kautta. Koulutus on tarjonnut Kabugholle toimeentulon, ja nyt hänen yrityksensä työllistää viisi henkilöä. Ammattikoulussa opettava Kabughho on innostanut myös muita naisia hakeutumaan miesvoittoiselle alalle. Nyström arvelee, että kokemus mahdollisuudesta vaikuttaa omaan ympäristöönsä ja elämäänsä on keskeistä toivon säilymiseksi.

Toivo kulkee myös toiseen suuntaan. Nyström kertoo, että ilmas-

Erik Nyström Etelä-Sudanin Yeissä tekemässä videotervehdystä sosiaaliseen mediaan.

tonmuutoksen todellisuus huomioi-
daan nyt Kirkon ulkomaanavussa
jokaisella tasolla. Viides sadekausi
on epäonnistunut Itä-Afrikassa, ja il-
mastomuutos on jo muuttunut uh-
kakuvasta todellisuudeksi. Elinkei-
not tuhoutuvat ja ihmiset liikkuvat.

Samalla tulee selväksi, että il-
mastomuutos vaatii sopeutumista.
Kestävien kehitysyhteistyön muoto-

jen kehittäminen, toimeentulo- sekä
viljelymahdollisuuksien etsiminen
ovat mukana KUAn arkipäivässä.
Muutos kohdataan päättäväisesti
yhdessä, ja tästä voidaan oppia
myös meillä. ”En ole ikinä tavan-
nut niin vahvoja ihmisiä, kuin niillä
alueilla, joilla sinnitellään jatkuvasti
luonnon ja konfliktien armoilla”,
Nyström sanoo. ✕

*Tutustu Jonaliese Kabughon
tarinaan: [https://www.kirkonul-
komaanapu.fi/ajankohtaista/
artikkelit/pakolaistaustainen-
peltiseppa-joneliese-innostaa-nuo-
ria-naisia-miesvaltaisille-aloille/](https://www.kirkonul-
komaanapu.fi/ajankohtaista/
artikkelit/pakolaistaustainen-
peltiseppa-joneliese-innostaa-nuo-
ria-naisia-miesvaltaisille-aloille/)*

AKI LIITOT
FÖRBUNDEN

Perustettu 25.1.2001

AKIn toimisto
Rautatieäisenkatu 6,
00520 Helsinki Avoimna arkisin klo 10–14. Puh. (09) 4270 1500,
toimisto@akiliitot.fi www.akiliitot.fi

Edunvalvontaan ja työsuhteeseen liittyvät kysymykset osoitteeseen
edunvalvontaa@akiliitot.fi

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
Finlands kyrkas prästförbund r.y.
www.pappisliitto.fi
Perustettu 14.1.1918

**Puheenjohtaja,
Pappisliitto
Janne Keränen**

Suomen Lähetysseura
palvelupäällikkö,
pastori, TM
Puh. 040 676 1790
janne.keranen@
suomenlahetusseura.fi

PAPPISLIITTO PRÄSTFÖRBUNDEN

SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO
Finlands Kantor-organistförbund r.y.
www.skul.fi
Perustettu 15.6.1907

**Puheenjohtaja, AKI
Puheenjohtaja,
Kanttori-urkuriliitto
Minna Raassina**

Savonlinnan seurakunnan
johtava kanttori, MuM,
Diplom-Kirchenmusikerin (A)
Puh. 044 776 8060
minna.raassina@evl.fi

SUOMEN TEOLOGILIITTO
Finlands teologförbund r.y.
www.teologiliitto.fi
Perustettu 2.6.2017

**Puheenjohtaja,
Teologiliitto
Laura Leipakka**

Espoon seurakuntayhtymä
projektikoordinaattori, TM
Puh. 040 8278 514
laura.leipakka@evl.fi

STL

TOIMINNANJOHTAJA

Jussi Junni
TM, PsM, eMBA, ON, HuK
Puh. (09) 4270 1507
jussi.junni@akiliitot.fi

Yleishallinto,
neuvottelutoiminta,
edunvalvonta

ASIAANTUNTIJAT

Vesa Engström
TK
Puh. (09) 4270 5231
GSM 050 597 5231
vesa.engstrom@akiliitot.fi

Pappien ammatilliset asiat ja
Pappisliiton hallinto. Teologian
alan koulutuspolitiikka ja
opiskelijatoiminta

JÄSENPALVELUSIHTTEERIT

Tuija Kukkonen
yo-merkonomi
Puh. (09) 4270 1501
tuija.kukkonen@akiliitot.fi

Jäsenyysasiat, alaostastot,
luottamusmiesskurssit

Heli Meinola
Puh. (09) 4270 1515
heli.meinola@akiliitot.fi

Cruxin toimitussihteeri,
jäsenyysasiat,
opintomatkat

TYÖMARKKINAJURISTIT

Maarit Engström
OTM, KTM
Puh. (09) 4270 1502
maarit.engstrom@akiliitot.fi

Palvelussuhdeneuvonta,
luottamusmiestoiminnan
koordinointi, koulutustehtävät,
neuvottelutoiminta

Milka Laaka
OTM
Puh. (09) 4270 1519
milka.laaka@akiliitot.fi

Palvelussuhdeneuvonta,
koulutustehtävät,
tietosuojavastaava

Ilari Huhtasalo
pastori, TM
Puh. (09) 4270 1513
GSM 044 036 1610
ilari.huhtasalo@akiliitot.fi

Viestintä, Crux-lehden
päätoimittaja, teologien
amatilliset asiat, hallinto-
ja järjestelmäasiat

Annukka Ruusula
kanttori, MuM
Puh. (09) 4270 1505
GSM 044 744 7040
annukka.ruusula@akiliitot.fi

Kanttori-urkuriliiton hallinto
ja alaostastotoiminta,
kanttorien ammatilliset asiat,
palvelussuhdeneuvonta,
opiskelijatyö (kirkkomusiikki)

Erityiskoulutettujen työttömyyskassa Erko
Asemamiehenkatu 2 C, 00520 Helsinki
Puh. (09) 7206 4343 ma ja to klo 12–15
Faksi (09) 272 1212
erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

Puhelinpalvelu yksityiselämän oikeusasioissa:
Arkisin klo 10–16 Eversheds Asianajotoimisto Oy
Puh. 010 684 1300. Mainitse minkä liiton jäsen olet ja
jäsennumerosi.

Lähden polkemaan töistä kotiin

16:12 ✓✓

Hyvä! Nähdään kohta ❤️

16:15 ✓✓

Sitä soitin, että voitko käydä kaupassa.

16:35 ✓

Muru mikset vastaa?? Missä oot?

17:44 ✓

Elämä voi pysähtyä yhtäkkiä, mutta arki jatkuu

Läheistesi muuttunutta arkea helpottaa henkivakuutus.

Turvassa-henkivakuutus on erityisesti ammattiliiton
jäsenelle edullinen henkivakuutus.

Hankit sen helposti osoitteessa:

turva.fi/henkivakuutus

CRUXIN TOIMITUS

TOIVOTTAÄ KÄIKILLE LUKIJOILLE

RAUHALLISTA
JOULUA!